

brat

Francišek

1

Letnik XVII (CXXVIII) • januar 2007

cena 1,40 € / 335 SIT

Leto Svetega pisma

Bogu
namreč ni
nič nemogoče.

Lk 1,37

800-LETNICA SV. ELIZABETE

VOLILNI KAPITELJ FSR

DVA ŽELEZOMAŠNIKA

PODAJ MI ROKO

Kazalo

Franciškovna duhovnost

- 4 Verovali smo ljubezni
- 9 Vloga Gospodovega Duha v duhovnosti sv. Frančiška

Naša evangelizacija

- 12 Vsakdanje življenje misijonarja

Iz naših družin

- 14 Bogu hvala za 70 let duhovništva
- 18 Maša je lahko tudi železna, a ne zarjavi

FSR

- 21 Letno srečanje FSR
- 22 Pismo sester klaris Narodnemu kapitlju FSR
- 23 Narodni volilni kapitelj FSR

Mladi Frančišku

- 28 Zbudi se!
- 29 Podaj MI Roko, Ljubljana 2006

- 30 Služimo Gospodu, z veseljem služimo ...
- 31 Podaj MI Roko

RAZVEDRILLO

- 27 Nagradna zlogovna izpolnjevanja

Pravičnost in mir

- 33 Človeška oseba, srce miru

Korenine in sadovi

- 36 Življenje sv. Frančiška (7)

Sveta dežela

- 40 Nastanek, širjenje islama in sv. Janez Damaščanski
- 42 Maalula
- 45 Veselo martinovanje »Društva prijateljev Svete dežele«
- 47 AKCIJA – Betlehemske dete kliče

P. Mihael S. Vovk, glavni urednik Brata Frančiška je v teh dneh že pod južnim križem, kjer v Melbourne v Avstraliji za božične praznike pomaga p.

Cirilu Božiču pri pastoralnem delu v Slovenskem verskem središču. Zato uvodnik v prvo številko Brata Frančiška v letu 2007 ne prihaja izpod peresa (izraz je seveda napačen, saj že nekaj časa ne pišemo več s peresi, ampak z računalniki, vendar se izpod peresa sliši veliko bolj poetično kot pa izpod tipkovnice) glavnega urednika.

V poznonovembrskem večeru se nas je nekaj zbralo pri frančiškanih v Ljubljani na pogovoru o vaši in naši reviji. Namen pogovora je bil dvojen: po eni strani malo razbremeniti glavnega urednika, po drugi strani pa k sodelovanju pri reviji pritegniti svežih moči, ki bi prinesle nove ideje in zavzetost. Prenovili smo uredniški odbor in rubrike v reviji zaupali skrbi posameznih članov. Njihova imena boste našli v kolofonu. Seveda je seznam še odprt za nove sodelavce. Vabimo vas, da se oglasite enemu od urednikov. V novemu odboru si želimo odprtosti za navdihe Svetega Duha, pa tudi veliko pobud in dopisov, ki bodo prihajali od vas, spoštovane bralke in bralci Brata Frančiška. Tako bo revija postajala bolj naša, posledica tega pa bo, da bo bolj nagovorila bralce in jo bomo raje vzeli v roke.

Na obletnico njenega rojstnega dneva, 17. novembra 2006, se je začelo leto sv. Elizabete Ogrske, ki se bo končalo na isti datum leta 2007, ko bo od njenega rojstva minilo 800 let. Sv. Elizabeta je bila prva žena, ki je v hoji za Kristusom po zgledu sv. Frančiška dosegla uradno priznanje svetosti. Ob tem jubileju se bomo večkrat ozrli v

življenje naše zavetnice in iz njenega pričevanja črpali spodbude tudi za svojo zvestobo Kristusu v Frančiškovem svetnem redu.

V slovenskem cerkvenem in znanstvenem prostoru bo leto 2007 zaznamovano z letom Svetega pisma, ki ga je 29. januarja 2006, na nedeljo Svetega pisma v katoliški Cerkvi, razglasil Svet krščanskih Cerkva v Republiki Sloveniji. Osrednji dogodek tega leta, ki naj bi v nas povečalo domačnost s Svetim pismom in nas užežalo po zajemanju iz Božje besede, bo gotovo svetovni kongres strokovnjakov za Svetopismo, ki bo tokrat v Sloveniji. Kot tisti, ki živimo iz Frančiškove duhovnosti, bomo tudi v naši reviji ob spodbudah našega ustanovitelja poglobljali odnos do Svetega pisma.

Zadnji konec tedna v novembru, od 24. do 26. novembra 2006, so se sestre in bratje zbrali v kapucinskem samostanu v Kančevcih na narodnem volilnem kapitlju FSR. Izvolili so novo vodstvo in porazdelili odgovornosti za posamezna področja življenja in delovanja FSR v Sloveniji. Vsem, ki jih je po volitvah bratov in sester Sveti Duh izbral za posebno obliko služenja znotraj FSR v Sloveniji, uredništvo Brata Frančiška iskreno čestita in jim želi ponižne vztrajnosti, iz katere bodo zrasli največji sadovi Duha.

Ljudje potrebujemo spodbude in navdiha, pri čemer nam lahko v obilni meri pomaga življenjska in redovniška dozorelost dveh železomašnikov iz Frančiškovih redov. Svoje misli bosta z nami podelila kapucin p. Avguštin Cijan in frančiškan p. Bertrand Kotnik. Veselimo se blagoslova, ki jima ga naklanja Gospod, in se jima zahvaljujemo za izkustvo, ki sta ga razgrnila pred nas.

Prihod evra ni bistveno pretresel našega dela, dotaknil pa se ga je le. Ker ta hip še ni na voljo novih položnic, jih boste prejeli v naslednji številki, pri ceni izvida pa smo si dovolili le majhen popravek oziroma zaokrožitev za 5 tolarjev (2 evrocenta) navzgor. Upamo, da nam tega ne boste zamerili. Letna naročnina bo tako znašala 8,40 €. ■

S Svete Gore vas pozdravlja

br. Stane Zore

Naslovna slika

V letu Svetega pisma nas bodo spremljale ilustracije s svetopisemskimi mislimi, ki naj nas pripravijo do globljega razumevanja svetega besedila in do molitve ob njem. Fotografije bo iz svojega bogatega arhiva izbiral br. Peter Skoberne.

Revija brat Frančišek – ISSN 1408-0192.

GLASILO FRANČIŠKOVEGA SVETNEGA REDA (FSR) V SLOVENIJI.

Revija izhaja šestkrat letno.

Izdajatelj: Frančiškanska prokuratura v Ljubljani, Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana.

Člani uredniškega odbora: br. Mihael S. Vovk (glavni urednik, Frančiškova duhovnost), br. Edvard Kovač (odgovorni urednik), br. Peter Skoberne (naslovnica), br. Krizostom Komar in s. Romana Kocjančič (Naša evangelizacija), br. Metod in s. Mateja Trajbarič (FSR), br. Gregor Pavlič (Razvedrilo), br. Igor Pigac in s. Urška Purk (Mladi Frančišku), br. Stane Zore (Pravičnost in mir), br. Miran Špelič (Korenine in sadovi, Naše knjige), br. Peter Lavrih (Sveta dežela). **Lektorira:** Vera Lamut. **Oprema:** Aleš Porenta. **Oblikovanje in priprava:** Salve d.o.o., Ljubljana.

Tisk: Povše, Povšetova 36a, Ljubljana. **Naslov uredništva:** Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana.

Naslov glavnega urednika: Brezje 72, 4243 Brezje; tel.: 04/537 07 25 ali 041/695 758; e-mail: mihael.vovk@rc.si; faks: 04/533 88 66

Rokopisov in slik ne vračamo.

Cena: 1,40 € / 335 SIT. **Letna naročnina:** 8,40 € / 2013 SIT. **Za tujino:** 16,80 € / 4026 SIT.

TRR 2440-0900-4310-591 Raiffeisen Krekova banka d.d. Maribor; pri plačilu se sklicujte na 00 700.

Glasilo izhaja z dovoljenjem cerkvenih oblasti.

Konferenca frančiškove družine

Verovali smo ljubezni

**Pismo ob 800-letnici
rojstva svete Elizabete,
ogrske princese,
turinške deželne grofice,
frančiškanske spokornice**

*Vsem bratom in sestram
Frančiškove družine,
na poseben način
vsem sestram in bratom
regularnega tretjega reda
in Frančiškovega svetnega reda.
Naj Božje usmiljenje napolni vaša srca.*

1. 800-letnica: 1207-2007

V letu 2007 obhajamo 800-letnico rojstva svete Elizabete, ogrske princese, turinške deželne grofice in frančiškanske spokornice. Jubilejno leto se bo začelo 17. novembra 2006

na praznik sv. Elizabete in se bo končalo na isti datum leta 2007.

Frančiškov svetni red jo časti kot svojo zavetnico in celotna Frančiškova družina jo uvršča med svoje junake. To priložnost želimo izkoristiti za predstavitev njenega izjemnega pričevanja v podaritvi Bogu Očetu, v hoji za Kristusom in v usmeritvi vsega svojega bitja v Boga, ki je Ljubezen.

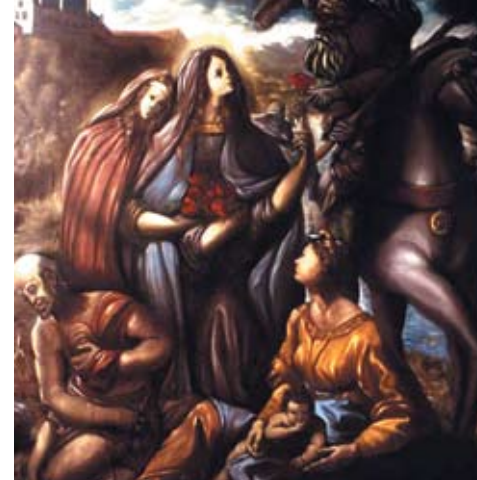
Papež Benedikt XVI. nas je v programski okrožnici svojega pontifikata *Deus caritas est* spomnil, da je kristjanova temeljna opredelitev vsebovana v besedah: *Verovali smo Božji ljubezni*. Želimo si, da bi našo vero utrdilo jubilejno srečanje s sv. Elizabeto, ki je globoko verovala v to ljubezen.

V življenju sv. Elizabete se kažejo drže, ki dobesedno odsevajo evangelij Jezusa Kristusa: priznanje absolutnega Božjega gospostva; zahteva po tem, da se odpovemo vsemu in postanemo majhni kot otroci, da bi vstopili v Očetovo kraljestvo; izpolnitev nove zapovedi ljubezni do zadnjih posledic.

Sama nase pozabi do te mere, da postane bližnja vsem potrebnim, odkrije Jezusovo navzočnost v ubogih, odrinjenih iz družbe, lačnih in bolnih (Mt 25). Razsipa vso energijo svojega življenja, da živi Božje usmiljenje, ki je Ljubezen, in jo predstavlja med ubogimi.

Elizabeta je po pristnem Frančiškovem načinu življenja radikalno hodila za Kristusom, ki je bil bogat, pa je postal ubog. Odklonila je videz in hlepenje sveta, blišč dvora, lagodnost, bogastvo in razkošne obleke. Odšla je iz svojega gradu in svoj šotor postavila med odrinjenimi in med tistimi, ki jih je življenje ranilo, da bi jim služila. Bila je prva kanonizirana frančiškanska svetnica, ki se je skovala v evangelijski kovačnici sv. Frančiška.

Praznik, ki ga obhajamo, se gotovo izgublja v somraku daljne preteklosti, olepšane z legendami, vendar smo prepričani, da bomo, če se bomo v tem jubilejnem letu s svetnico in njenim delovanjem srečali onkraj legende, iz njega izšli obogateni v svojem življenju in v svojem delovanju.

Čudež z rožami (Manfred Stader)

2. Legenda in življenje sv. Elizabete

Njeno življenje so prepletle legende, ki so sad čaščenja, občudovanja in domišljije in opozarjajo na pomembne vidike njene osebnosti. Nas pa zanima predvsem zgodovina, ki se skriva za legendami. Spoznati hočemo njeno osebnost, njeno edinstveno in izzivalno svetost. Legende, ki obdajajo njeno osebnost, so žive barve njene podobe, so prispodoba dejstev; nikakor jih ne smemo pustiti ob strani.

Kdo je bila Elizabeta? Ogrska princesa, rojena leta 1207, hčerka kralja Andreja II. in Gertrude Andeške. Po madžarskem izročilu se je rodila na gradu Šarospatak, ki je bil kraljevi družini eden od najljubših in leži v severnem delu Madžarske. Kot datum rojstva izročilo navadno govori o 7. juliju. V resnici je povsem gotovo samo leto.

V skladu z običaji srednjeveške družbe je bila Elizabeta zaročena z nemškim turinškim knezom. S štirimi leti (1211) so jo izročili v varstvo nemškemu odposlanstvu, ki jo je prišlo iskat v Presburg, današnje Bratislavo, ki je bila v tistem času najbolj zahodna točka ogrskega kraljestva.

Kot je bilo tedaj v navadi, so jo vzgojili na turinškem dvoru skupaj z drugimi otroki knežje družine in skupaj z njim, ki je kasneje postal njen mož. Pri štirinajstih letih se je poročila z Ludvikom IV., turinškim deželnim grofom in knezom. Imela je tri otroke. Z dvajsetimi leti je ostala vdova. Umrla je

pri štiriindvajsetih, leta 1231. Za svetnico jo je razglasil papež Gregor IX. leta 1235. Rekord intenzivnega in križanega življenja vse do dosege najvišje svetosti, ko so jo ponudili kot neminljiv zgled odpovedi in podarjanja.

Med krščanskim ljudstvom je zmota, ki je posledica legend in manj natančnih ljudskih življenjepisov, po kateri je bila Elizabeta ogrska kraljica. Ne, nikoli ni bila ne ogrska ne turinška kraljica, bila pa je ogrska princesa in turinška deželna grofica v Nemčiji. Po običaju Elizabeto upodabljajo s krono, ki je ni uporabljala kot kraljica, ampak kot princesa in deželna grofica.

3. Žena in mati

Elizabetine tovarišice in dekle nam pripovedujejo, da se je njeno romanje k Bogu začelo, ko je bila še otrok; njene igre, njene sanje, njene molitve so bile vse od prvih let obrnjene k nečemu višjemu.

Leta 1221 se je s štirinajstimi leti poročila z Ludvikom IV., turinškim deželnim grofom. Ludvik in Elizabeta sta rasla skupaj in se spoštovala kot brat in sestra. Poroko so obhajali v cerkvi sv. Jurija v Eisenachu.

Do leta 1227 je bila Elizabeta vzorna žena, mati in turinška deželna grofica, ena od najbolj plemenitih žena celotnega cesarstva.

Zakonskih odnosov med njima niso zaznavali samo politični razlogi ali spodobnost, kot je bilo tedaj običajno, ampak pristna zakonska in bratska ljubezen.

Kot poročena je Elizabeta veliko časa posvečala molitvi, ki jo je v zakonski spalnici podaljšala do poznih nočnih ur. Vedela je, da se mora popolnoma posvetiti Ludviku, vendar je že čutila klic "drugega ženina": "Hodi za menoj." Iz te ljubezni na dve strani pa je vendarle izviralo globoko veselje in polno zadovoljstvo, ne pa navzkrižje notranje razdeljenosti. Bog je bil najvišja in brezpogojna vrednota, ki je hranila vse druge njene ljubezni: do moža, otrok in do ubogih.

Čudež z vrtnicami, o katerem pripoveduje legenda, teh zakonskih odnosov ne potrjuje

popolnoma. Ko je Elizabeto s polnim predpasnikom kruha presenetil njen mož, ni imela nobenega razloga, da bi svoje dejanje prikrila pred njim. Nobenega vzroka tudi ni bilo, da bi ti hlebci postali vrtnice. Bog ne dela odvečnih čudežev.

Elizabeta je imela tri otroke: Hermana, ki je bil dedič prestola, Zofijo in Gertrudo. Zadnja se je rodila, ko je mož že umrl (1227). Kot križar, ki je bil tik pred odhodom v Sveto deželo, je postal žrtev kuge. Njej je bilo samo dvajset let.

Ko ji je umrl soprog, je umrla tudi princesa in se rahlo sestra spokornica. Zgodovinarji razpravljajo, ali je bila z gradu Wartburg izgnana ali je odšla sama. Odgovor na njeno osamljenost in zapuščeno je bila pesem, ki jo je dala zapeti v frančiškanski kapeli; pesem *Te Deum*.

4. Elizabeta kot frančiškanska spokornica

Elizabeta Ogrska je ženski lik, ki najbolj pristno uteleša Frančiškovega spokorniškega duha. Veliko so razpravljali o tem, ali je bila frančiškanska tretjerednica ali ne. Pojasniti moramo, da se v Elizabetinem času še ni uporabljal pojem *tretjerednica*. Bilo pa je veliko spokornikov; veliko mož in žena iz ljudstva je sledilo spokornemu življenju, ki ga je pokazal sv. Frančišek in so ga razširili njegovi bratje.

Manjši bratje so v Eisenach, prestolnico Turingije, prišli konec leta 1224 ali v začetku leta 1225. Na gradu Wartburg je prebival Ludvik in Elizabeta.

Po nauku sv. Frančiška je bilo pridiganje manjših bratov v spodbujanju k spokornemu življenju, to je k opuščanju posvetnega življe-

nja, da bi se posvečali molitvi, mrtvičenju in opravljanju del usmiljenja. Ta način življenja Frančišek opisuje v *Pismu vsem spokornim vernikom*.

Elizabeto, ki je bila že vnaprej pripravljena na duhovne vrednote, je v spokorno življenje uvedel br. Rugerij. Pričevanja, ki govorijo o njenem frančiškanskem duhu, so očitna:

- Znano je, da je Elizabeta frančiškano dala kapelo v Eisenachu.
- Predla je volno za kute manjših bratov.
- Ko je bila ob izgonu iz svojega gradu sama in zapuščena, je frančiškano naročila, naj kot zahvalo Bogu pojejo *Te Deum*.
- Na veliki petek, 24. marca 1228, je v frančiškanski kapeli položila roke na razkrit oltar in izpovedala javno zaobljubo. Kot zunanje znamenje je sprejela sivo spokorniško obleko.
- Tudi štiri deklet, ki so bile zaslišane na kanonizacijskem procesu, so sprejele sivo obleko. Ta "cenena tunika", v kateri je Elizabeta želela biti pokopana, je pomenila, da ji je redovna zaobljuba dala novo identiteto.

- Bolnišnico v Marburgu (1229) je izročila v varstvo sv. Frančiška, ki je bil nekaj mesecev prej razglašen za svetnika.
- Neznani avtor iz Zwettla (1236) trdi, da je "oblekla sivo obleko manjših bratov".

Mar zavzetost, ki jo je Elizabeta dokazala v življenju v pokorščini, v podaritvi vsega in v svoji posvetitvi prosjačenju, ni bila izpolnitev zahtev, ki jih je Frančišek dal svojim privržencem?

Ta pričevanja, ki osvetljujejo Elizabetino spokorno življenje, so potrdili še drugi viri, kot so vodila in drugi frančiškanski dokumenti - *Memoriale Propositi* ali starodavno vodilo spokornikov - ter podobnosti in skladnosti med Elizabeto in Frančiškom.

Sv. Elizabeta z reveži (Sandor Liezen-Mayer)

5. Dve Elizabetini zaobljubi

V življenjepisnih virih srečamo dve Elizabetini zaobljubi in dva načina, na katera ju je v skladu z običajem tistega časa izrekla. S prvo zaobljubo je vstopila v red spokornikov, ko je mož še živel. Svoje roke je položila v roke vizitatorja Konrada iz Marburga ter

Sv. Elizabeta in sv. Klara (Simone Martini)

obljubila pokorščino in vzdržnost. Konrad je bil pridigar križarske vojne, ubog in strog, verjetno svetni duhovnik. Z Ludvikovim soglasjem ga je Elizabeta izbrala prav zaradi tega, ker je bil ubog. Ni bilo nujno, da bi bili vizitatorji frančiškani. V nepotrjenem Vodilu (1221) sv. Frančišek predpisuje, naj "noben brat ne sprejme prav nobene ženske v pokorščino, temveč naj ji da duhovni nasvet, potem pa naj (ženska) dela pokoro, kjer hoče" (XII, 4).

Z Elizabeto so se zaobljubile tudi tri deklet ali tovarišice. Tako so osnovale majhno skupnost molitve in asketskega življenja pod vodstvom predstojnika-vizitatorja Konrada.

Po moževi smrti so jo deklet spremljale v izgnanstvo, iz gradu v svet ubogih. V bridkih urah samote in zapuščeno so bile njena uteha. Skupaj z njo so na veliki petek leta 1228 izrekle drugo javno zaobljubo in oblikovale redovno skupnost. Kakor ona so tudi njene deklet dobile sivo obleko in se zavzela za isti namen - pričati za Božje usmiljenje; skupaj so jedle in delale, skupaj so obiskovale hiše ubogih ali iskale živež, da so ga razdelile potrebnim. Ko so se vrnile, so začele moliti.

Šlo je za pravo redovno življene zaobljubenih žensk, ki so živele brez stroge klavzure in so se posvečale socialnemu delu: strežba ubogim, odrinjenim bolnim in romarjem ... Šlo je za neko obliko posvečenega življenja v svetu.

Vendar je tak način ženskega skupnega življenja brez stroge klavzure na kanonično potrditev moral čakati stoletja, preden ga je Cerkev priznala. Življenje v samostanu je bilo v tistem času za ženske redovne skupnosti edina kanonična oblika, ki jo je Cerkev dovoljevala.

Elizabeta je nedvomno znala usklajevati obe razsežnosti življenja, intimnost z Bogom in aktivno služenje ubogim: "Mariam induit, Martham non exuit," oblekla je Marijina oblačila, vendar ni odložila Martinih.

Danes je ženskih kongregacij regularnega tretjega reda okoli 400 z več kot 100.000 zaobljubljenimi redovnicami, ki hodijo po Elizabetinih stopinjah v aktivnem in kontemplativnem življenju in se smejo imeti za njene dedinje.

6. Princesa in usmiljena spokornica

Elizabetino kratko življenje je bogato z ljubeznivim služenjem, z veseljem in trpljenjem. Njena velika velikodušnost in bližina z odrinjenimi je na dvoru v Wartburgu zbujala pohujšanje; ni se prav vključevala v okolje. Mnogo vazalov jo je imelo za noro. Tukaj je srečala enega svojih velikih križev: kot križana je živela v družbi, ki ji je pripadala in med tistimi, ki niso poznali usmiljenja.

Ko je bila še princesa, se je morala v moževi odsotnosti v polnem izvrševanju svoje oblasti spoprijeti s splošnim pomanjkanjem, ki je njeno deželo pahnilo v lakoto. Brez oklevanja je izpraznila grofijske žitnice, da je pomagala potrebnim. Osebnost je stregla slabotnim, ubogim in bolnim. Kot Frančišek je skrbela za gobavce, ki so bili izmeček družbe.

Dan za dnem, uro za uro je uboga med ubogimi živela in uveljavljala Božje usmiljenje v reki trpljenja in bede, ki jo je obdajala.

V nesrečnikih je Elizabeta videla Kristusa (Mt 25,40). To ji je dajalo moč, da je naraven odpor premagala do te mere, da je poljubljala gnojne rane gobavcev.

Elizabeta pri svoji skrbstveni dejavnosti ni uporabljala samo srca, ampak tudi razum. Vedela je, da je institucionalizirana dobrodelnost učinkovitejša in trajnejša. Ko je mož še živel, je sodelovala pri ustanovitvi bolnišnic v Eisenachu in Gothi. Potem je ustanovila bolnišnico v Marburgu, ki je bila njeno ljubo delo njenega vdovstva. Da bi skrbela zanjo, je s svojimi prijateljicami in deklami ustanovila redovno skupnost.

Delala je s svojimi rokami: v kuhinji je pripravljala obede, stregla je hospitaliziranim siromakom, pomivala je posodo in odslovila dekle, kadar so ji te hotele to preprečiti. Naučila se je presti volno in šivati obleke za reveže, pa tudi zato, da si je prislužila kruh.

7. Elizabeta, kontemplativka in svetnica

V zgodovini Cerkve se svetost predstavlja kot norost, norost križa. In Elizabetina norost je sijajna. V njenem življenju v enkratni lepoti žari krepost ljubezni. Njena oseba je pesem ljubezni, ki je sestavljena iz služenja in odpovedi ter namenjena sejanju dobrega.

Sklenila je, da bo evangelij živila na preprost način, Francišek bi dejal "sine glossa", in to v vseh pogledih, duhovno in materialno. Nič zapisanega ni zapustila, vendar številne spremembe njenega življenja lahko razumemo samo, če izhajamo iz dobesednega razumevanja evangelija. V resničnost je prevedla program življenja, ki ga je predložil Jezus v evangeliju:

- "Kdor hoče rešiti svoje življenje, ga bo izgubil, kdor pa ga izgubi zaradi mene in evangelija, ga bo rešil" (Lk 17,33; Mk 8,35).
- "Če hoče kdo hoditi za menoj, naj se odpove sam sebi, vzame svoj križ in hodi za menoj" (Mk 8,34-35).
- "Če hočeš biti popoln, pojdi, prodaj, kar imaš, in daj ubogim. Potem pridi in hodi za menoj" (Mt 19,21).

- "Kdor ljubi svojega očeta, svojo mater in svoje otroke bolj kot mene, ni mene vreden" (Mt 10,37).

Elizabetina ognjevita notranja moč je izvirala iz njenega odnosa z Bogom. Njena molitev je bila intenzivna, neprestana, včasih vse do zamaknjenja. Nenehno zavedanje Gospodove navzočnosti je bilo vrelec njene moči, njenega veselja in njene predanosti ubogim. Pa tudi srečanje z Jezusom Kristusom v ubogih je spodbujalo njeno vero in njeno molitev.

Za njeno romanje k Bogu so značilne poteze notranje ločitve vse do popolne razlastitve, kot je to bilo pri Kristusu na križu. Na koncu življenja zase ni obdržala nič drugega kot revno sivo spokorniško tuniko, ki jo je želela ohraniti kot znamenje in kot obleko za pokop.

Elizabeta je izžarevala veselje in vedrino. V globini njene duše je bilo kraljestvo miru. V nadlogah, samoti in bolečini je v resnici živila *popolno veselje*, ki ga je učil Francišek. "Ljudi moramo osrečevati," je govorila deklam-sestram.

8. Sklep

Skozi to življenje je Elizabeta šla kot svetel zvezdni utrinek in znanilka upanja. V tolikih dušah je razžarila luč. Žalostnim srcem je prinašala veselje. Nihče ne more prešteti solza, ki jih je obrisala, ran, ki jih je obvezala, in ljubezni, ki jo je znala prebuditi.

Njena svetost je bila bogastvo odtenkov in vzvišenih kreposti. Tedaj v čast oltarja niso več povzdigovali samo mučenk in devic, ampak tudi žene, matere, vdove.

Elizabeta je pot ljubezni prehodila kot neredovnica, kot žena in mati. Po drugi zaobljubi se je popolnoma posvetila Bogu in lajšanju človeške bede.

Frančiškov tretji red, tako regularni kot svetni, sta se namenila poživiti spomin na zavetnico ob 800-letnici njenega rojstva in jo želita ponuditi kot luč in vzor evangelijske zavzetosti. Frančiškova družina želi počastiti prvo ženo, ki je v hoji za Kristusom v skladu s Frančiškovim "načinom življenja" dosegla svetost.

Če se spominjamo njenega rojstva, njene enkratne osebnosti in njene rahločutnosti, je to zaradi tega, da bi preko spoznavanja in občudovanja tudi mi postali orodja miru in se naučili vlivati balzam na rane odrinjenih našega časa, počlovečevati svoje okolje in obrisati kako solzo. Razlivajmo srčno dobroto tja, kjer primanjkuje Očetovega usmiljenja. Zavzetost, ki jo je razsipala Elizabeta, naj spodbudi tudi našo zavzetost. Njen zgled in priprošnja bosta osvetljevala našo pot k Očetu, ki je vir vsake ljubezni: ki je dobro, vse dobro, najvišje dobro; ki je spokojnost in veselje. ■

Rim, 17. novembra 2006,
praznik sv. Elizabete

Br. Mauro Jöhri, OFM Cap
Br. José Rodríguez Carballo, OFM
Br. Joachim Giermek, OFM Conv
Br. Ilija Živković, TOR
Encarnación Del Pozo, OFS
Sr. Anísia Schneider, OSF

br. Cesare Vaiani OFM

Vloga Gospodovega Duha v duhovnosti sv. Franciška

Frančišek pripisuje Gospodovemu Duhu nalogo, da prepozna, kdo je resnično Jezus: Opomin 1, ki je posvečen temu, kako "spoznati" Gospoda, nalaga Duhu nalogo, da nas popelje od preprostega "gledanja" Gospoda Jezusa h "gledanju in verovanju" vanj.

Zato so obsojeni vsi, ki so gledali Gospoda Jezusa kot človeka, a ga niso videli in ne verovali, da je po duhu in božanstvu resnični Božji Sin.

Vrh takega prepoznanja Gospoda pa se zgodi v evharistiji, kjer spet Gospodov Duh omogoča spoznavati in prejemati evharistično Kristusovo telo kot tako:

Gospodov duh, ki prebiva v svojih vernih, je torej tisti, ki sprejema presveto Gospodovo telo in kri. Vsi drugi, ki nimajo od istega duha in si ju drznejo prejemati, si sodbo jedo in pijejo.

Gre za precej edinstveno trditev, ki pa je povsem v skladu s tem, kar je Francišek zatrdil o vlogi Duha v odlomku o prehodu od "gledanja" do "gledanja in verovanja" in kar dobro poudarja zadnje sklicevanje na osrednje mesto Kristusa: prepoznanje evharističnega Kristusa in celo njegov prejem sta pripisana delovanju Duha. Ta je potemtakem pravi tvorec "duhovnega" in "krščanskega" življenja.

Duh nas dela za božje bivališče

Istemu Duhu Francišek prizna sposobnost, da iz nas naredi "prebivališče in domovanje" za Boga, ko nas dela za "sinove nebeškega Očeta" (kot je sin tudi Jezus!) in "ženine, brate in matere našega Gospoda Jezusa Kristusa", ko z njim vzpostavimo zares ponotranjen in izreden odnos (treba je omeniti, da gre ponovno za dejanje, ki se "nanaša" na Kristusa):

O kako srečni in blagoslovljeni so tisti in tiste, ki vse to delajo in v tem vztrajajo, kajti »Duh Gospodov bo počival nad njimi« ter bo pri njih »prebival« in »ostal«; ti so »otroci nebeškega Očeta«, čigar dela izvršujejo, in so ženini, bratje in matere našega Gospoda Jezusa Kristusa. Ženini smo, kadar se zvesta duša po Svetem Duhu združi z našim Gospodom Jezusom Kristusom. Bratje smo mu, kadar izvršujemo »voljo Očeta, ki je v nebesih«. Matere smo, kadar njega nosimo v svojem srcu in telesu po božji ljubezni ter po čisti in iskreni vesti; rodimo ga s sveto dejavnostjo, ki mora svetiti drugim za zgled.

V teh Franciškovih besedilih najdemo opis prave in resnične »trinitarične naselitve«, ki bi že sama zaslužila obširnejši pregled in poglobljen premislek, ker predstavlja eno od točk sinteze Franciškevega duhovnega izkustva. Čeprav se take analize tukaj ne bomo lotili, želimo vsaj ponovno poudariti vlogo Duha pri tem, ko iz nas dela »prebivališče in domovanje« za Boga Trojico.

Gospodov Duh in duh mesa

Na drugem mestu Francišek delovanju Gospodovega Duha prepričljivo postavi v nasprotje delovanje »duha mesa«. To je sebični jaz, ki želi posedovati vsako stvar in ne priznava božjega očetovskega gospodovanja:

Vsi bratje se torej varujmo slehernega napuha in nečimrnosti. Čuvajmo se modrosti tega sveta in mesenega mišljenja. Duh mesečnosti si namreč zelo prizadeva za besede, malo pa za dejanja; in ne išče bogovdanosti in sve-

tosti v notranjosti duha, temveč hoče in želi bogovdanost in svetost razkazovati na zunaj. To so tisti, o katerih pravi Gospod: »Resnično, povem vam, prejeli so svoje plačilo«.

Gospodov duh pa hoče, da svoje telo mrtvimo in preziramo, omalovažujemo in premagujemo; ta Gospodov duh si prizadeva za ponižnost in potrpežljivost, za čist, preprost in resničen mir duha. Vedno si nad vse želi strahu božjega in božje modrosti ter božje ljubezni Očeta in Sina in Svetega Duha.

S tem učinkovitim nasprotjem Francišek opiše učinke tega, če kdo ima Gospodovega Duha. Naj poudarimo, da imeti Gospodovega Duha privede človeka k potrditvi osrednjega mesta Kristusa v trinitaričnem kontekstu. Pri temelju ne more biti nihče drug kot Jezus Kristus, v Duhu priznan kot Očetov Sin.

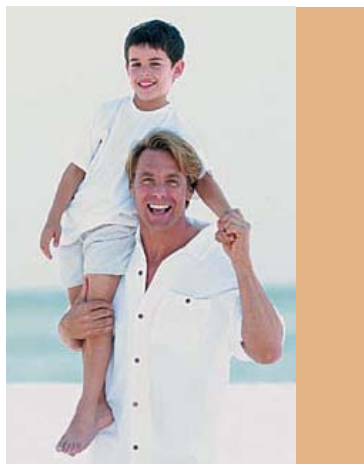
Gospodov Duh in božje očetovstvo

Imeti Gospodovega Duha pripelje Franciška do odkritja Boga kot Očeta, in to prav zato, ker je Gospodov Duh, ki ga poživlja, Duh Sina Jezusa. Gre za tisto temeljno resničnost krščanskega življenja, ki je že apostola Pavla silila, da je rekel:

Prejeli ste duha posinovljenja, v katerem kličemo: »Aba, Oče!« Sam Duh pričuje našemu duhu, da smo božji otroci.

Zavest, da je božji otrok, v kolikor ga oživlja Duh Sina, vodi Franciška, da pogosto odzvanja besede iz Jezusove »velikoduhovniške molitve« in da se obrača na Očeta s Sinom in v Sinu. To je tudi smisel vključitve velikega dela »velikoduhovniške molitve« v Nepotrjeno vodilo.

Isto 17. poglavje Janezovega evangelija je še natančneje navedeno v obeh redakcijah

Pisma vsem kristjanom, kjer ta navedek pojašnjuje in razvija prav temo imeti Gospodovega Duha, ki je nakazana malo pred tem.

Gotovo ni slučajno to Janezovo besedilo za Franciška privzelo poseben pomen. Med vsemi evangelijskimi besedili je namreč to eden najvišjih izrazov edinstvenega odnosa, ki povezuje Očeta s Sinom in prav ta odnos Oče-Sin Franciška zanima in presunja. Francišek namreč v tej Jezusovi molitvi najde zgled za svoj odnos z Očetom. Upravičeno je opažanje, da med besedami Jezusove molitve, ki so se na poseben način dotaknile Franciška, zavzema posebno mesto klic »Moj Oče« ali »Sveti Oče«. To je še nadaljnja potrditev, da je Francišek res jasno zaznaval božje očetovstvo. To zaznavanje pa nam kaže na delovanje Duha v njem.

V Molitvenem bogoslužju Gospodovega trpljenja doseže poistovetenje Franciška s Kristusom, ki moli Očetu, svoj vrhunec. Zato lahko trdimo, da »so ti psalmi v bistvu molitev Jezusa, ki se obrača na svojega Očeta, ne pa molitev ali govor Franciška.« Nenehno ponavljanje klika »Sveti Oče«, »Moj presveti Oče« kaže na smer molitve in razodeva sinovski čut, ki se rojeva iz dejstva, da nas oživlja isti Jezusov Duh.

Krščanska molitev

Tu smo se znašli v srcu skrivnosti krščanske molitve, ki je, natanko povedano, molitev izrečena »po Kristusu, s Kristusom in v Kristusu« in ki ve, da črpa svojo učinkovitost prav iz takšnega poistovetenja z Jezusom, popolnim srednikom in edinim velikim duhovnikom. Čeprav Francišek nima visokoletečih govorov o molitvi, pa z dejanji pokaže to natančno krščansko zavest: on moli »v Kristusu«, on je v nekem smislu sam Kristus, ki moli.

Isto bi lahko rekli za Hvalnice Boga Najvišjega, ki jih je napisal na La Verni po vtisnjenju ran. V tem besedilu, ki je tudi odmev zagotovo

kristološkega izkustva (stigme!), je edini vokativ »Sveti Oče«, kakor da bi hotel pokazati, da je tudi ta molitev molitev Kristusa, s katerim se je Francišek poistil z znamenju njegovega trpljenja.

Isto opažanje je treba izvesti tudi glede Sončne pesmi, zgotovo najbolj znane Franciškove molitve. Pri njej se nam lahko zastavi navidez nespoštljivo vprašanje, če gre sploh za krščansko molitev. V Hvalnici stvarstva dejansko ni nobene izrecne omembe Jezusa Kristusa. To pa lahko razložimo samo, če razumemo, da je na neki način to molitev Kristusa samega, ki se mu je Francišek priličil, ker ga oživlja Gospodov Duh.

Očenaš

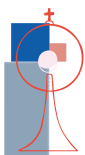
Življenjepisna poročila nam potrjujejo, da je izkustvo božjega očetovstva pomembna tema na Franciškov duhovni poti od slačenja in odpovedi očetovemu imetju pred asiškim škofom, ko je Francišek lahko potrdil »Odslej bom lahko svobodno govoril Oče naš, ki si v nebesih in ne oče Peter Bernardone.« Po drugi strani pa posebna Franciškova vez z molitvijo očenaš ni dokumentirana samo v življenjepisih, ampak tudi in zlasti v njegovi parafrazi in Razlagi očenaša, ki je primer meditacije na osnovi evangelijskega besedila; pa tudi obe vodili, kjer molitev očenaša predstavlja ustrezno molitvenega bogoslužja za brate laike.

Mi bi tu še zlasti hoteli poudariti, da se tematika božjega očetovstva in sinovskega odnosa do njega, ki bi jo bilo treba bolj analizirati in raziskati, rodi in razvija prav iz pojma imeti Gospodovega Duha. ■

Prevedel br. Miran Špelič OFM.

To je odlomek iz knjige br. Cesareja Vaianija iz Milana, Franciškova pot, ki bo izšla v kratkem pri Založbi Brat Francišek.

Vsakdanje življenje misijonarja

Dragi p. Mihael, rekel si mi, naj napišem nekaj iz vsakdanjega življenja. Res je, da se dnevi vrstijo, a niso klonirani, vsak ima svojo »dušo«, svojo majhno posebnost.

Danes jutraj, kot je pač to nujno vsak dan, grem odpirat dvoriščna in hišna vrata. Pri odpiranju pride mimo mlad nepoznan mož, pogledava se in jaz ga pozdravim in se mu nasmejem. Še preden sem došel do hiše, je bil že za menoj in malo začuden ga vprašam, kaj želi. Prosil me je za drobiž, da si kupi kruh za zajtrk. Verjetno ga je moj pozdrav in nasmej opogumil, da je stopil za menoj ...

Ko je po hiši že zadišalo, dobra brazilska arabika, je prišel Nizi, mož, ki ga dobro poznam, večkrat sedi ob cerkvi in ob pogovoru pred nekaj tedni mi je povedal, da je iz Angleške Gvajane in da trenutno čisti v trgovini šefice Jehovih prič, a on da ima svojo vero. Verjetno so ga odslovili, ker se pač ob sobotah ni prikazal v njihovi kapeli. Jaz sem mu dal, da mi očisti dvorišče. Ves vesel vzame orodje v svoje roke in se odpravi na delo. Čez par minut pride in mi pove, da je lačen. Dam mu, da si kupi zajtrk, »Kitajec« je že imel na široko odprta vrata svoje samopostrežne trgovine, ki je nasproti naše cerkve. Ko se je najedel, se je usedel in začel piliti svojo motiko

in klestovko (neke vrste široki in dolgi sablji podobno orodje, zelo v rabi tukaj in v Afriki, rečejo mu tudi mačeta). To mu je vzelo kar več kot četrt ure. Po pol ure čiščenja dvorišča pride in mi pove, da gre na WC, ker ga zvija, češ, da je jedel na predvečer premalo kuhan fižol. Tudi to opravilo mu je vzelo precej časa.

Ura se je že pomikala proti deseti. Ob enajstih je sonce že tako močno, da se lahko dela samo v senci. Spravil se je pod drevo mango, se usedel in okoli sebe pulil travo ... Opoldne sem mu dal njegovo dnevnicco. Ko je prejel denar, je bil njegov nasmeh raztegnjen do ušes, popolnoma me je razorožil in sem z lahkoto zatisnil oči nad njegovim ritmom dela.

Ob pol enajstih je prišla skupina Brazilcev, da naročijo pogreb svojca, mladega moža, ki se je ubil, ko je padel z vrha 20 m visoke palme, kamor je splezal, da poreže orehe. Domačini plezajo na palme brez kakih varnostnih ukrepov, se ne privežejo in vsak spodrselj lahko povzroči smrtni padec. Zmenili smo se za uro in dan. Čez nekaj časa se vrnejo in mi povedo, da grobarji stavkajo, da ni nikogar, ki bi izkopal jamo za tisti dan, zato bodo pogreb preložili ... Mlad mož Loreiro je zapustil ženo s tremi deklicami. Ko Brazilci odidejo, zakriči na vratih moj redni

obiskovalec, da ne prosi denarja, ampak naj mu dam kruh, sladkor, kavo, sir in sadje. Ime mu je Alen, slikar, pravi, da je edini v kraju. Že dolgo tega mi je obljubil, da mi bo naredil portret, a ko ga vprašam kdaj, mu vedno manjka ali barva ali svinčnik ali papir ... Ko pride do droge, je zelo agresiven, meni je že razbil vrata, ker pač nisem ustregel vsem njegovim željam.

Vmes so seveda prihajali ljudje, da naročijo maše, da jim blagoslovim vodo ali molek ali pa samo na kratek klepet. Ko sem mislil, da je dopoldan zaključen in da lahko grem v kuhinjo pogledat, kaj je v zmrzovalniku in kakšen bo »menu«, pride mlad mož Denis in me vpraša, če vem, kdo je nebeški zavetnik mesarjev. Debelo sem ga pogledal in mu rekel, da nimam pojma.

Obljubil pa sem mu, da se bom pozanimal, kdo od svetnikov naj bi vzel pod svoje okrilje mesarje, sv. Francišek gotovo ne! Iz radovednosti sem ga vprašal, kako je prišel na to misel, pa mi je rekel, da je prejšnjo noč sanjal in da mu je v sanjah nadangel Mihael postavil to vprašanje. Torej mu moram odgovoriti. Denis je mesar, a zanimanje za nebeškega zaščitnika mesarjev ni prišlo s strani njegovega poklica, ampak po drugih kanalih. Če kdo od bralcev »Brata Franciška« ve, kateri svetnik je v grbu mesarskega ceha, naj javi p. Mihaelu, kajti Denis je še vedno brez odgovora in ne ve koliko časa je nadangel sv. Mihael pripravljen čakati na njegov odgovor.

Tudi popoldne ni manjkalo obiskovalcev vse do pozne ure. Pred meseci sem imel na obisku duhovnika iz Francije in je bil začuden nad številom ljudi, ki prihajajo v župnišče ... Tudi to je dediščina.

Kmalu bomo spremenili liturgično barvo, a ne samo barvo, ampak predvsem svoje notranje duhovno doživljanje, ki bo v pričakovanju in dočakanju »Njega, ki mora priti«. Vsem želim v tem času duhovno obogatitev. Tako že sedaj vsem zaželim veselo pričakovanje in radostno praznovanje Gospodovega rojstva in blagoslovljeno leto 2007. ■

p. Hugo Delčnjak

Za misijone so darovali

Transakcijski račun za misijone je: 24400-9004310591 Raiffeisen Krekova banka d.d. Maribor, sklic na 00 720.

Za misijone so darovali: 20.000,00 SIT romarji na Brezjah; 10.000 SIT N.N.; 30.000 Frančiškanski samostan Marije Pomagaj na Brezjah; za misijon p. Huga so darovali Frančiškov svetni red in Frančiškovi otroci iz Vitanja 40.730 SIT.

Bog povrni vsem dobrotnikom s svojim blagoslovom!

Bogu hvala za 70 let duhovništva

Pogovor s p. Avguštinom Cijanom OFMCap

Predstavljamo vam brata Avgušтина Cijana, ki je letos praznoval 70 let duhovništva. Je preprost kapucinski brat, ki v sebi nosi veliko dobrote, izkušenj in veselja do življenja. Je izredno mladosten, kljub svojim letom. Sobratje ga imajo zelo radi. Vidi jo ga kot veselega, iznajdljivega in dobrosrčnega človeka, ki ima rad naravo in ljudi. O sebi pravi, da je preprost brat, ki na sebi ceni zdravo pamet! Rad se pogovarja in smeji. Je človek molitve in duhovne globine.

Kako bi opisali sebe? Kaj na sebi najbolj cenite?

Sem pater Avguštin Cijan, navaden star človek (imam 94 let), ki sem kot duhovnik in redovnik posvetil svoje življenje Bogu. Na sebi najbolj cenim Božje otroštvo in zdravo pamet.

Se nam lahko predstavite! Kakšno je bilo vaše otroštvo? Kako se ga spominjate?

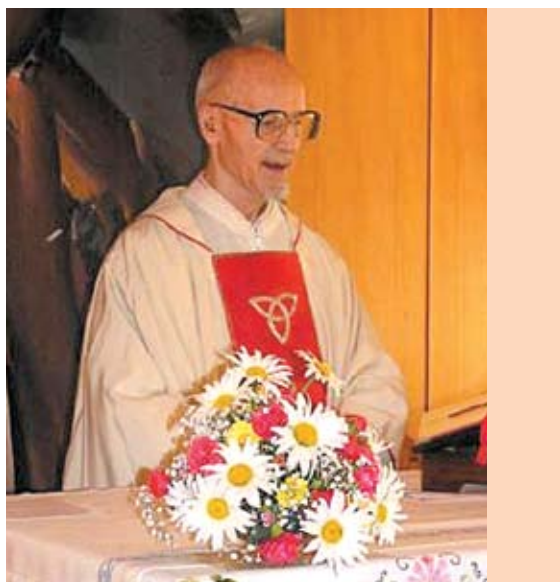
Rodil sem se leta 1912 v Sovodnjem pri Gorici (Italija), tam kjer se Vipava izliva v Sočo. Bil sem drugi od devetih otrok. Ko sem bil star 3 leta, smo morali prebivalci Sovodnjega zapustiti svoje domove. Mi smo seveda šli na materin dom v Šentjur. Tu sem preživel svoja otroška leta in vojno.

Kako se je takrat živelo, ko se je pisalo leto 1912 ...? So ljudje takrat živeli v pomanjkanju?

Seveda je bilo med vojno veliko pomanjkanje vsega. Tudi svetili smo si večkrat kar s trskami; prižigali smo drugo za drugo. Pri hiši smo si želeli imeti kolo, a ga nismo mogli kupiti. Tako sem preživel prvo svetovno vojno v Šentjurju.

Kaj je bil po poklicu vaš oče?

Oče je bil izučen mizar. Ko sem začel hoditi v šolo, smo se preselili v Celje, v Zavodno.

Tam je oče dobil službo na železnici. Doma v kuhinji smo imeli skobelnik, kjer je oče marsikaj napravil, a je bil dvakrat kaznovan, ker ni imel prijavljene obrti.

Je bilo vaše otroštvo razigrano? Kako se spominjate mame?

V Zavodni pod sv. Jožefom smo imeli kuhinjo in sobo za 11 oseb. Mati je vsak večer obrisala pod v kuhinji, da smo se otroci lahko valjali po tleh ... Mama je vsako jutro hitela k maši k sv. Jožefu, mnogokrat sem jo spremljal tudi jaz, da sva skupaj hitela navzgor po poti.

Vaša dva brata sta že kot otroka zapustila ta svet ...

Pri neki povodnji, ki je segala skoraj do hiše, sta utonila moja dva brata, ki sta bila stara 6 in 8 let. Čofotala sta po vodi. Nista bila pozorna in sta padla v vodo, ki ju je odnesla. Enega smo našli čez teden dni v Rimskih Toplicah v grmovju.

Kje ste se prvič srečali s Frančiškom in z brati kapucini?

V 1. razred gimnazije sem hodil od doma, v druge tri pa od kapucinov. P. Jože Lapuh je namreč v Šentjurju oznanil, da vzamejo kapucini nekaj fantov na stanovanje, in to zastonj,

v zameno, da bi stregli pri maši. Moja teta je to slišala in povedala mojim staršem ter me spodbujala, naj se prijavim.

Kako ste preživeli leta gimnazije pri bratih kapucinih? V kakšnih razmerah ste živeli?

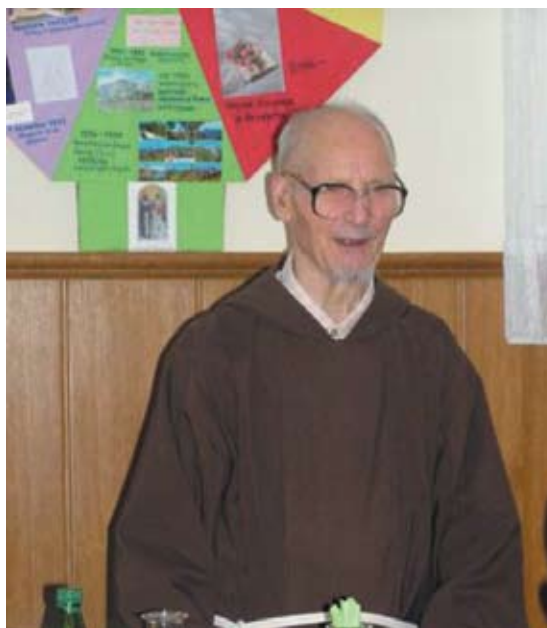
Kapucini so sprejeli štiri fante, med drugimi tudi mene. Stanovali smo v svoji hiši, nad svinjami, v samostanskem vrtu, ne da bi imeli kakšne povezave s samostansko družino. Naš prefekt je bil p. Dionizij, z drugimi pa nismo imeli stikov. P. provincial Linus nas je dnevno obiskal in nam prinašal v rokavu skrite sladkarije. Jedli smo seveda ločeno od bratov, v svoji hišici, kuhali pa so v samostanu.

Kako so vaši domači sprejeli vašo odločitev, da zapustite vse in se popolnoma posvetite Bogu? Kako je reagirala vaša mama?

Tiho si je želela, da bi postal duhovnik. Ko sem dejansko postal, je bila srečna, a ne čisto, ker je menila, da sem ji ta dan posvetil premalo pozornosti. Potolažil sem jo, da sem lahko z njo vsak dan, sedaj pa se moram bolj posvetiti gostom.

Kako se spominjate noviciata? Kaj vam ostaja?

Preoblečeni smo bili štirje novinci. Takrat sem dobil redovno ime Avguštin. V noviciatu je bilo lepo. Dobro smo se razumeli. Naš magister je bil p. Janez Reberca. Premišljevanje

je bilo za vse iz ene in iste knjige. Novinci smo morali vsak dan napisati svoje, ki se je zjutraj bralo. Knjigo je magister seveda odnesel. Zvečer pa je moral nekdo od nas prebrati svoje premišljevanje. O tem, kdo bo bral, je določil magister zvečer.

Kako se spominjate svojih večnih zaobljub in nove maše? Kaj vam ostaja?

5. julija 1936 sem bil posvečen v duhovnika. Pred tem sem 29. februarja napravil slovesne zaobljube brez spominskih podob. Na dan svoje nove maše, 12. julija, sem bil najsrečnejši človek na svetu. Novo mašo sem imel v Šentjurju, kjer je bila moja mama doma. Do cerkve smo šli peš, skoraj uro hoda. Ta dan sem imel težave z branjem brevirja. Odlasal sem vse do večera, zvečer pa nikjer ni bilo prave luči in miru. Končno sem si pomagal tako, da sem molil ob luči avta, spredaj nizko pri tleh.

Moje novomašno geslo se je glasilo: Kdor Boga ne ljubi, ga ne pozna!

Kaj vam osebno pomeni Sveto pismo? Zakaj ga imenujete zaklad?

Glede Svetega pisma moram reči, da ga niso prej ne Cerkev ne ljudje tako visoko cenili kot ga zdaj. Manj se ga je bralo. Danes pa vemo, da iz njega najbolje spoznamo Kristusa in njegov nauk. Zato je Sveto pismo res zaklad.

Imate najljubši odlomek v Svetem pismu? Kateri je ta odlomek?

Moj najljubši odlomek je: "Bog je svet tako ljubil, da je poslal svojega edinorojenega Sina na svet, da bi se vsi zveličali, ki vanj verujejo, in se nihče ne bi pogubil."

Vi ste veliko romali po svetu. Kateri kraj vam je še posebej pri srcu?

Da, veliko sem romal, a ne sam. Rad sem prirejal skupinska romanja. Najlepši spomin imam na Lurd, kamor sem se vozil z letalom. V spominu imam tudi Köln in pa San Giovanni Rotondo.

Ste se kdaj srečali s patrom Pijem?

P. Pija nisem videl, ker nam naš generalni predstojnik ni dal dovoljenja: dokler še živi,

ga ne smemo častiti. Takoj po njegovi smrti pa sem trikrat organiziral romanje z letalom na njegov grob.

Katera duhovna ljudska pesem vam je še posebej pri srcu? Je to kakšna Marijina?

Od Marijinih pesmi mi najbolj ugaja pesem *Marija, mati moja*. Najlepši sta mi druga in tretja kitica omenjene pesmi.

Kaj vam pomeni Marija?

Marija mi pomeni enostavno mojo drugo mater, ki mi je zelo blizu, saj spremlja moje življenje in me ljubi. Prepričan sem, da nam bo zato, ker jo tako prosimo za pomoč ob smrti, takrat res stala ob strani in nam pomagala.

Kateri svetnik vam je najbolj pri srcu? Kaj vas na njem najbolj nagovarja?

Od svetnikov zelo cenim svetega Avguština, ki je moj zavetnik. Nagovarjata me njegova svetost in genialen um.

Kar nekaj let ste preživali v zaporu. Kako ste takrat maševali?

Pet let nisem maševal. Potem, ko nas je bilo skupaj zaprtih več duhovnikov, smo si izprosili dovoljenje za eno mašo ob nedeljah. Somaševanja takrat še ni bilo.

Vaš najlepši dogodek življenja?

Gotovo moja nova maša in pa korak v svobodo po sedmih letih zavora. Ob izpustitvi nisem hotel podpisati papirja, da sem bil po pravici zaprt in da so z menoj lepo ravnali, zato mi je grozila uprava kaznilnice, da me bodo zopet zaprli. Do tega ni prišlo, saj so me premestili v Osijek, kjer sem živel 7 let, da so pozabili name.

Ste v svojem življenju doživeli kakšen čudež?

Ne, sam ga nisem doživel. Poznam in govoril sem z neko kmečko materjo, ki je bila deležna pravega čudeža. Živi v Spodnjem Dupleku. Zgodilo se je tole. Padla je v neko globel tako, da se ji je skrivila hrbtenica. Vsak gib jo je močno bolel. Zdravniki so bili povsem nemočni. V zaupanju v Marijino pomoč so jo peljali v Medjugorje. Tam je zaupno prosila

Marijo in takoj je povsem ozdravela. Jutro zatem je že na kolesu peljala mleko. V čudeže nihče ne veruje, pravi sama. Zdravnik pravi, da je nemogoče, da bi bila to ista oseba; tu so zamešani izvidi; ljudje pa pravijo, da sploh ni bila bolna, ampak da se je samo delala.

Znani ste po tem, da obvladate veliko jezikov.

Katere jezike govorite?

Mojega znanja jezikov je že nekaj, a sem še daleč od kakšnega poliglota. Čisto gladko govorim nemški, hrvaški in italijanski jezik, bolj počasi pa tudi francoski, vendar sem veliko tudi pozabil. Tudi nekaj latinščine obvladam.

Kaj vam pomeni 70 let duhovništva? Kako ste praznovali jubilej?

70 let duhovništva sem slovesno obhajal. Hvaležen sem Bogu za dolgo življenje. Vem, da je to velik Božji dar.

Mnogi ne vedo, da ste pri p. Leopoldu Mandiću "popravljali" spovedi. Kako je bilo to?

Ko sem bil nameščen v Bassano del Grappa (prov. Vicenza, Italija), ne tako daleč od Padova, je včasih prišel kakšen možakar k spovedi, ki je želel popraviti svojo spoved, ker je bil pri spovedi v Padovi pri nekem majhnem patru, ki mu ni pustil povedati vseh grehov, češ da že vse ve. Ti niso vedeli, da je p. Leopold svetniška duša.

Kako ste v zaporu ohranjali duhovniško držo?

V zaporu so me med drugimi dali skupaj z nekim komunistom iz Beograda in mu naroči-

li, naj me prevzgoji za komunista. Tega nisem vedel niti nisem čutil, da to dela, čeprav je to trdil na zaslišanju. Ko smo zaporniki smeli izdajati svoj list, revijo, so tudi mene povabili k sodelovanju. Poslal sem svoj prispevek: pesem "Kristus je moj edini vodnik" in članek: "Misli duhovnika ob podiranju zaporniške kapele". Seveda niso nič od tega objavili. Pozneje, ko nas je bilo več duhovnikov zaprtih, so nas dali skupaj. Ves dan smo molili tiho ali glasno, včasih smo tudi tiho premišljevali. Čez dan je bilo prepovedano ležati. Po petih letih zavora smo mogli tudi kaj brati. Najprej so nam dali Titova in Kardeljeva dela. Kasneje smo smeli dobiti od doma tudi Sveto pismo in drugo. Spovedovali smo se med seboj pogosto.

Kako ste ohranjali stike z ljudmi zunaj zavora, s svojimi domačimi?

Vsak mesec smo dobili dopisnico in svinčnik, da smo lahko napisali v pol ure 20 vrstic za domače. Ob taki priložnosti smo dobili tudi svinčnik, sicer ga pa nismo smeli imeti. Drznil sem si, da sem z nekim pločevinastim rezilom odrezal centimeter svinčnika, da bi ga imel zase. Uspelo mi je. Toda ko sem ga hotel ošiliti, so se konice kar naprej lomile. Postal me je strah, ko sem vrnil precej skrajšan svinčnik in povrhu še slabo ošiljen. Na srečo tega paznik ni opazil. Z njim sem lahko pisal; dal sem ga v slamnico. Če je vstopil paznik, smo morali vsi takoj dvigniti roke-to je bilo obče pravilo. Takrat sem v naglici dal svinčnik v usta. Tako mi ga niso odkrili. Težje je bilo tistim, ki so si iz kruha naredili jagode in rožni venec. Če je paznik odkril rožni venec, so morali vsi iti ribat dolg hodnik pred našimi sobami.

Zaporniki pa ste lahko dobivali tudi pakete ...

Ščasoma smo dobivali pakete od doma. Meni ga je nosil p. Hilarij Felicijan. Seveda ga je paznik pred prejemnikom odprl, pregledal in velike kose razrezal na male, da bi ugotovil, če je v njih kaj skritega. Neki duhovnik je učil nekega oficirja jezike in geografijo. Da bi bilo bolj nazorno, je naročil domačim, naj mu pošljejo njegov globus. Tisti, ki je pregledoval pakete, je tudi tega prerezal, čeprav so ga

prosili, naj tega ne stori, saj vidi, da je globus originalno zaprt. Res primitiven človek!

Ste si pakete tudi razdelili med seboj?

Seveda je vsak duhovnik rad dal od svojega paketa tudi drugim. Tako se je precej razdelilo. Mnogi niso dobivali paketov, ker so bili od daleč.

Veste za kakšno zaporniško anekdoto?

Neki zapornik si je želel krompirjevo solato. Prinesli so mu jo, on pa se je je tako najedel, da mu je bilo potem zelo slabo.

Temni spomini na zaporniški dan?

Hudo je bilo, če je paznik komu za kaznen prepovedal prejem paketa. Še huje je bilo, če je bil kdo kaznovan in je moral iti v samico. To je pomenilo iti v klet, kjer so bile sobice neogrevane, nerazsvetljene in mrzle. Tam notri si moral biti sam, brez paketa. Če je to trajalo dlje, je pomenilo iti v smrt.

Imate kakšen nasvet za dolgo življenje? Kako ste skrbeli oziroma skrbite za svoje zdravje?

20 let nisem jedel sladkarij, da ne bi dobil sladkorne bolezni, pa tudi zato, ker me je motila postava debelih duhovnikov, čeprav včasih niso bili sami krivi za svojo težo. Neki duhovnik zapornik mi je pripovedoval, kako je več let delal vse mogoče dietne kure. Zdravil se je celo v inozemstvu, a žal brez koristi. Po enem letu zavora pa je dosegel, kar je vedno želel, in to zastoj, nič ga namreč ni stalo!

Kaj se vas je v 94 letih vašega življenja najbolj dotaknilo?

Uvid v čudovito delo Božje previdnosti, ki skrbi, da se na koncu vse prav konča. Trdno sem prepričan, da se bo tudi moje življenje prav končalo - pri Bogu v nebesih. Bog daj tako!

Brat Avgustin! Najlepša hvala za vpogled v vaše redovniško in duhovniško življenje. Res smo Bogu hvaležni, da vas imamo in da nam dajete svetel zgled vztrajnosti na poti duhovnega življenja! Bog vas živi! ■

Pogovarjal se je Igor Pigac.

Maša je lahko tudi železna, a ne zarjavi

Pogovor s p. Bertrandom Kotnikom OFM

Adventni večer v Šentrupertu na Koroškem. Veliko let je že minilo, odkar sem bil zadnjič v tej hiši pri slovenskih sestrah. Danes je v veliki hiši civilna vzgojna ustanova, nekdanje je bila to dekleška šola, ki so jo vodile sestre. Ni šlo več. Ostale so v sosednji hiši in pri njih je hišni duhovnik železni p. Bertrand Kotnik. Ko je namreč nekdo duhovnik že 70 let, mu navada dodeli takšen naziv. In ker je p. Bertrand tako živahen in mladosten in svež, mu rečem kar "železni pater".

Kdo je p. Bertrand?

To je frančiškan, ki pri svojih 93 letih zjutraj v ogledalu ne vidi pleše, ampak bujno frizuro z nekaj belimi lasmi, to je pater, ki nima odvečnih kilogramov, ki je vitalen in svež in delaven in priden, skratka živi sončno življenje asiškega Ubožca kot hišni duhovnik pri slovenskih šolskih sestrah v Šentrupertu na Koroškem. Večkrat na teden odhiti z vlakom v Celovec, kjer v arhivu brska in brska, da bi izbrskal slovenske korenine v tem pomembnem svetu Koroške. Seveda ima popust na vlaku, sicer pa bi ga pri tej starosti avstrijske železnice lahko zastopj vozile.

Najavil sem se, da ga obiščem, in se spoznal z besedo »intervju«, pa je takoj protestiral: »Bom kar sam povedal, nič spraševati; zadnjič so nekje zapisali, da sem bil knjižničar v Mariboru, vendar to ne drži, sem samo nekaj pomagal v tistem letu, ko sem bil tam, knjižničar nisem bil!« In tako se je začel pomenek adventnega večera, ko je Miklavž okrog hodil in dobrote delil.

Od kod je doma?

Pater je sin slovenske Koroške, staršev Franca in Marije, roj. Müller, doma iz Gorič v župniji Rožek ob Dravi. Milo koroško sonce ga je obsijalo že 12. decembra 1913 v času Habsburžanov, ko v času cesarja Franca Jožefa meja na Karavankah še ni delila slovenskega naroda. Sv. Frančišek ga je vabil v svoje vrste in tako je pristal v noviciatu na Južnem Tirolskem v samostanu Kaltern (Caldanaro), prve zaobljube je naredil 18. septembra 1931. Vendar je bila Južna Tirolska daleč od doma in še jezik je bil italijanski. Tako je s pomočjo župnika in tudi na željo matere, da bi bil bližje domu, prosil za prestop v slovensko frančiškansko provinco v Ljubljani. Večne obljube je že naredil v Ljubljani 30. aprila 1935. Kako rad se spominja bivanja v Ljubljani, posebej lep spomin ima na svetniškega p. Marijana Valenčaka (isti letnik rojstva), kako mu je pomagal pri pravilni slovenščini, ker mu je italijanščina delala kakšne besedne preskoke. Sledilo je posvečenje v škofijski kapeli v zimskem adventu, 19. decembra 1936. Pri 23 letih je postal duhovnik. Predstojniki so tako svetovali, ker so potrebovali mašnike. Nova maša v domači župniji v Rožeku, menda na Štefanovo ali pa dan pozneje, pravi pater, ne vem točno, bi moral na listek pogledati.

Ko sem odhajal v Šentrupert k p. Bertrandu, mi je p. Pavel Krajnik na Sveti Gori naročil pozdrave zanj, za prefekta v kolegiju. Pa mi p.

Bertrand odvrne: »Saj nisem bil dolgo tam, sem le nadomeščal prefekta, ki je moral k vojakom, niso imeli drugega, sem bil pa jaz. Enega dijaka sem kaznoval, ker je dol spraskal napis serafinskega kolegija. Se je oče zanj potegoval, vendar fant je bil zelo trmast, menda neki Petrič.«

Pravi slovenski sin v vojni vihri

Okupacijo je preživel v Ljubljani. Maja meseca 1945 so mnogi bežali na Koroško in tudi on je hotel bližje domu. Sreča, da je imel še star avstrijski potni list, ki ga je imel med vojno skritega v knjižnici. Jugoslovanskega ni imel, je pa zdaj starega našel in ga ob odhodu maja 1945 vzel s seboj. Celó "frater" je pisalo v dokumentu in to je bila sreča. Že na koroški strani, v Podlublju, ga je legitimiral nemška patrulja, ki se je umikala, in oficir ga je vprašal, kje je bil. Pa je dejal, da je bil vrtnar v Ljubljani in da gre domov: »Sem se kar zlagal!« je dejal. Malo prej je legel v travo, pa so ga vseeno odkrili. Postavil ga je k zidu in pater pravi: »Še nikoli se nisem tako na smrt pripravil, vse kesanje sem opravil in se kesal vseh grehov. Še nikoli prej tako!« Zjutraj so ga spustili in šel je k župniku, ki je bil njegov sorodnik. Nadaljeval je peš, ker je bila progla podrt. In med potjo prideta za njim partizana, tam nekje pri Svečah je bilo, in ker ni govoril čisto po domače, sta ga pustila. Ko sta šla že naprej, je slišal, da sta rekla: »Ali ni ta duhovnik!« Samo en dan je bil doma, pa so mu domači svetovali, naj gre v samostan v Beljak. V Rožeku je bil še nemški župnik, ki ga je spremljal čez Dravo, vendar so za njim brod čez vodo ustavili. V Beljaku je bilo vse razbito in ga niso hoteli vzeti v samostan. Želel je le vedeti, kje se zbirajo slovenski begunci. Odšel je z njimi v Italijo, blizu Vidma ali Trevisa. Po dveh dneh čakanja jo je peš ubral v Benetke. Spet kontrola, so rekli »carta«, pa je dejal: »Jaz ne maram nobene karte!« in je šel. Tudi to je bila sreča, saj so zahtevali dokument, pa je šlo, verjetno s pomočjo sv. Antona. V samostanu San Francesco del Deserto v Benetkah je zvedel, da so domobrance pobijali in tudi za p. Odila, da je še doma zaprt. Tam je bil tudi neki klerik Bajuk, ki je kasneje izstopil, morda je bil celo vohun za partizane in dal mu je svoj stari avstrijski potni

list, da bi ga nesel p. Odilu za prehod v tujino. Vendar je bil ta Bajuk falot in vagabund. Nič ni bilo z njim, menda so ga kasneje celo obsodili. P. Bertrand se je po letu dni odpravil v Žabnice preko Gorice, ker je bil tam bivši provincial. S seboj je imel tudi v angleščino preveden dokument, da je avstrijski državljani in da gre nazaj. Angleška kontrola ga je ponoči ustavila pri Bistrici na Zilji, pa so ga pustili naprej in tako je prišel v Podklošter in končno domov. Rodne sestre so ga sprejele za nekaj časa. Župnik v Podgorjah ga je peljal k duhovniku dr. Hornböcku, potem je šel k frančiškankam v Beljak. Župnik mu je bil kar naklonjen in tako je lahko začel z ljubljenim delom urejevanja matičnih knjig. Posebno veselje do tega dela je mogel sedaj uresničevati v Beljaku in ga še danes opravlja z veliko uspešnostjo.

V Ameriko in tudi nazaj

Pot v Ameriko ga je peljala najprej v Salzburg, da je dobil dokumente, in ameriška ambasada je vprašala, kateri jezik zna, in je povedal, da slovenski in nemški. Uradnica je napisala kar: german. Potem z vlakom v Pariz, kjer se je ustavil pri frančiškankah na Rue Marie Rose 4, vendar si ob 3h zjutraj ni upal zvoniti na častitljivih samostanskih vratih. Se je pač srečal z nočjo v Parizu, kaj pa je hotel, in s pariškimi značilnostmi. Na mostu je srečal tujca, da bi mu dal informacije, pa glej, našel je Slovenca. In kasneje ni videl nobenega več. Skoraj čudežno. Tu in tam kakšna zamuda vlaka v smeri proti Le Havru, pa nič zato. Zaradi zamude mu je sreča naklonila ladjo »Isle de France«, največjo takrat. Uspelo mu je priti v Ameriko. Tam je preživel kar 20 let med slovenskimi frančiškani in izseljenci. Na različnih postojankah: Lemont, pa Johnstown in New York. Srečen v koristnem delu za Baragovo beatifikacijo. Kot pravi knjižni molj je brskal po arhivih in knjižnicah in odkril Baragov slovar indijanskega jezika. Seveda ga je bilo treba iskati med francoskimi knjigami, kajti Baraga je nekaj časa ustvarjal v francoščini in šele kasneje v angleščini. Našel je tudi Baragov rokopis. In sreča se je nasmehnila, da je sledil dopust v domovini. Vendar ni bil samo dopust,

tudi želja po domu se je prebudila in še nekaj: preveč angleščine in tako malo slovenščine je bilo v Ameriki! Koroška duša si je zaželela mile domače besede in še bolj domačih besed za družine, domača imena, ledinska imena, pa imena njiv in holmov. Vse to je pripomoglo k odločitvi, da bo doma lahko več napravil za narodno bogatitev. Kje drugje kot v celovškem arhivu, tam je prava zakladnica teh narodnih korenin, imen, izrazov, priimkov ... Kakšne posebne bolečine ob slovesu iz Amerike ni čutil, saj je v času bivanja v New Yorku le enkrat dobil klic, naj gre obiskat bolno ženo, in še to, ko je bil župnik bolan.

Prvotno je računal, da bi bival kar pri kapucinih v Celovcu, ker bi bilo to odlično mesto, da bi lahko delal v celovškem arhivu. Čakal je na odgovor, pa glej, drugače je bilo v Božjih načrtih. Sestre v Šentrupertu so nujno potrebovale hišnega duhovnika za samostan in dekleško šolo. Kot nalašč, prav odlično! Z ladjo je potoval v Evropo, pristal v pristanišču La Spezia v Italiji. Izbral je skromnost in dobil vozovnico za III. razred s kupom prtljage in z gnečo. Drgetajoč v srcu je gledal, kako so sopotniki plezali čez njegove zaklade, kovčke knjig in zapiskov. Kaj, če se kaj poškoduje? Tu so bili še dragoceni mikrofilmi iz arhivov o Baragovem delu. In iz ljubezni do knjig in zapiskov je zamenjal vozovnico za I. razred, nadaljeval skozi Tirolsko na Koroško. Tu naj bralec ne sprašuje preveč, naj ne sprašuje o občutkih, samo patrove oči so bile dovolj, da sem razumel njegovo razpoloženje ob vrnitvi domov. To se je zgodilo v juniju leta 1975. Od poti utrujen in v novem, čeprav v domačem okolju, se je počutil, kot da je prišel domov samo umret. Kako ozdraviti to utrujenost? Zdravilo zanj je bil celovski arhiv, hišna in ledinska imena, matične knjige, vse to, kar je dišalo po slovenskih koreninah. Drugo zdravilo je bil samostanski vrt in tretje zdravilo je bila dušnopastirska pomoč v župnijah poleg duhovniškega dela v hiši. Pa župnija v Pliberku, maša in spovednica. Če se je slučajno kakšna slovenska beseda zataknila, je pa v knjigo pogledal. In tako se je začelo novo življenjsko obdobje.

Kot frančiškan, ki živi zunaj samostanske skupnosti, ima seveda svojega gvardijana, ki je na Brezjah. Da se je kdaj zaradi zamenjav gvardijanov zgodilo, da ni natančno vedel za ime gvardijana, ni idile nič motilo. V nekem smislu se lažje razume tisti ruski stavek: »Bog visoko, car daleko«!

Ali je bil kdaj v Sveti deželi?

Logično je, da nisem mogel naprej, ne da bi ga vprašal tudi to. »Kje pa? To je predaleč!« je bil odgovor. Še v Padovi ni bil pri sv. Antonu, pa čeprav je živel v Benetkah, v neposredni bližini. Torej, tu pa nisem našel osnove, da bi ujel veter v jadro romanj.

In recept za dolgo življenje?

Nič v smislu p. Ašiča, knjige in rožce in podobno, ampak: jesti malo mesa, sploh malo jesti, ne se basati, veliko gibanja, delati tako, da se spotiš. Tudi pijače alkoholnih ne piti, sicer jih v samostanu tako ali tako ni bilo. Dopoldne delo v sobi, popoldne na vrtu. »Zdaj me sestre ne pustijo delati na vrtu, pravijo, da me bo kap, ko je vroče,« je sklenil kratke napotke za dolgo življenje. Sem ga vprašal tudi, kako je s kajenjem: »Enkrat sem poskusil in takoj vrgel proč.« Poleg teh receptov je potrebno imeti tudi zdravo življenjsko okolje. V sestrski hiši je namreč pravo duhovno razpoloženje, domačnost in spoštovanje. Kakor da bi prebival s štirimi angeli, ko biva pri šolskih sestrah Andreji, Barbari, Bernardette in Dominiki. In sestre se ne morejo zadržati, da ne bi znova naročale: »Nujno morate zapisati tudi, kako smo srečne, da ga imamo!« In glejte, zapisal sem! ■

Zapisal p. Peter Lavrih

»Kot nosilci miru naj se zavedajo, da ga je treba neprestano graditi ... «

Letno srečanje FSR

Drežnica, 2. september 2006

Gostitelji rednega letnega srečanja bratov in sester Frančiškovega svetnega reda Slovenije in vseh častilcev sv. Frančiška Asiškega in sv. Klare so za kraj letošnjega srečanja izbrali slikovito vas Drežnica. Vasica, ki pod Krnom s svojo lepoto navdušuje obiskovalce in romarje, ni bila izbrana naključno. Tu je bila še med obema vojnama številčna Frančiškova družina. Danes pa še posebno vabi častilce Srca Jezusovega, saj je mogočna bazilika tudi njihovo narodno svetišče.

Srečanja se je kljub oddaljenosti udeležilo mnogo bratov in sester iz vseh krajevnih bratstev in vseh šestih škofij.

V dolini je bilo megleno zgodnje jesensko jutro, Drežnica pa nas je pričakala v vsej svoji gorski lepoti in obžarjena s soncem. Nekateri so se malo uštel, ko so načrtovali vožnjo, zato se je srečanje pričelo z majhno zakasnitvijo, ki pa je drugim prišla prav za prve pogovore s starimi znanci ali pa za tiho molitev v cerkvi.

Najprej nas je pozdravil predsednik narodnega sveta FSR Slovenije **brat Franc Herle**. Nato je predsednik pokrajinskega sveta koprške škofije **brat Stanko Šorli**, ki je skupaj z domačim župnikom Ivanom opravil največ

dela ob pripravi srečanja, pozdravil vse prisotne in posebno gospoda škofa msgr. Jurija Bizjaka in p. Andreja Božiča in se zahvalil domačemu župniku, da so nas prijazno sprejeli. Nato je kratko pojasnil, kako bo potekalo srečanje. Sveto mašo je daroval koprski pomožni škof **msgr. Jurij Bizjak**, somaševali pa so še provincijal slovenskih minoritov p. Milan Kos, vsi narodni duhovni asistenti in bratje redovniki frančiškani, minoriti in kapucini skupaj z domačim župnikom in nekaterimi škofijskimi duhovniki. Ubrano skupno petje je vodil p. Stane Bešter. Gospod škof je v homiliji posebno poudaril pomen evanجيلskih besed »**krotkost in ponižnost**«, ker brez teh lastnosti ni mogoče graditi miru v svojem srcu in zato tudi ne v svoji okolici in svetu. Po sv. maši je zbrane nagovoril **p. Andrej**

Božič, ki je ob naslovu letošnjega srečanja razmišljal predvsem o tem, kaj je sv. Frančišek o graditvi miru zapisal v Vodilo Frančiškovega svetnega reda.

Prijetno druženje bratov in sester se je nadaljevalo pred cerkvijo s skupnimi malicami iz popotne malhe. Med nami pa je ostal do konca tudi gospod škof, ki je prav z vsakim spregovoril kako prijazno besedo. Medtem smo lahko kupili tudi katero od številnih knjig, ki so jih na stojnici ponujali iz bogate zbirke knjig s frančiškovsko duhovnostjo.

V zgodnjem popoldnevu smo se spet zbrali v baziliki. Skupaj z gospodom škofom smo počastili Srce Jezusovo in nato s predsednikom slovesno obnovili svojo obljubo živeti evangelij po zgledu sv. Frančiška Asiškega.

Ob koncu se je brat Franc Herle v imenu vseh zbranih še posebej toplo zahvalil **p. Janezu Šamperlu** za dolgoletno in zavzeto delo za Frančiškovo družino v Sloveniji, saj je vestno opravljal službo narodnega asistenta FSR kar 20 let.

Po sklepnem blagoslovu in zadnji pesmi ni bilo nikogar, ki si ne bi želel še kdaj priti v ta planinski raj, čudoviti košček naše dežele, ki je bil tako pri srcu Simonu Gregorčiču. ■

Brat Mirko Potočnik

Pismo sester klaris Narodnemu kapitlju FSR

*Dragi Frančiškovi in naši bratje in sestre,
Gospod naj vam da svoj mir!*

Prisrčno pozdravljam vse, ki ste zbrani na narodnem kapitlju FSR. Želim vam prijetno druženje in veliko razsvetljenja za tako pomembno opravilo, kot so volitve novega vodstva FSR.

Sestre klarise v Nazarjah in Dolnicah imamo za Vas v času srečanja pred Najsvetejšim posebno »dežurno službo«; prosimo Gospodovega blagoslova in vseh potrebnih darov Svetega Duha, da boste mogli opraviti volitve v dobro vsega FSR.

Volitve so odgovorno dejanje vsake skupnosti, zlasti še Vaše, saj je od vodilnih članov veliko odvisno, kako in s kakšno zagnanostjo se boste trudili, da boste – kot skupnost in vsak posameznik, ki naj sredi sveta priča za evangelij po Frančiškovem in Klarinem zgledu, – uresničevali pričakovanja Boga samega, ki Vam je dal razsvetljenje srca in duha in moč volje, da ste se odločili udeležiti evangelij v FSR.

Zdaj, ko se pripravljamo na 800-letnico Frančiškovega reda, so za vse nas »posebni dnevi milosti«, ki jih skušamo dobro izkoristiti. Kakor imajo načrte za razna praznovanja bratje vseh treh vej prvega reda in sestre tretjega reda, boste verjetno tudi Vi premišljevali in načrtovali, kako bi poživilili svojo medsebojno povezanost in duhovni žar, da bi vedno bolj zvesto izpolnjevali Božjo voljo in Mu služili z navdušenostjo, veselo požrtvovalnostjo in vztrajnostjo do konca.

V tem plemenitem prizadevanju ostajamo sestre klarise povezane z Vami vsemi. Vsak dan se Vas spominjamo v molitvi, vsakega 4. v mesecu pa imamo celodnevno adoracijo, namenjeno za duhovno obnovo vseh Frančiškovih redov. Vas, dragi člani FSR, se še posebej spominjamo, saj vemo, da je sredi sveta – ki je predan potrošništvu in uživanstvu, ki poveličuje lažne vrednote in se vedno bolj oddaljuje od evangelijskih vrednot in od Kristusa – težko ostati korenit v krščanskih načelih in z življenjem pričati, da je Bog naša najvišja vrednota in vsa naša ljubezen.

Toda če se bomo jasno zavedali veličine svoje poklicanosti, mislili na kratkost zemeljskega bivanja in gledali vse v luči svetosti, če si bomo resno vzeli k srcu grozljivo stanje našega naroda, ki umira in se zavedali odgovornosti, ki jo imamo za svoje brate in sestre – potem bomo mogli, z Božjo in Marijino pomočjo, delati dobro z vsemi močmi, dokler imamo še čas. Naj nam pomaga naša ljudska modrost: »Vsak dan preživi tako, kakor da je zadnji, kakor da boš danes stopil pred Gospoda in dal račun o svojem upravljanju!« Kapitelj boste končali na praznik Kristusa Kralja ob koncu cerkvenega leta, ko premišljujemo o dokončni zmagi in izpolnitvi Božjega načrta, o Kristusu Odrašeniku, ki je Alfa in Omega, Kralj večnega kraljestva in Gospod vsega stvarstva.

Naj bo zato vaš duhovni pogled veselo in zaupljivo zazrt vanj, ki bo prišel »na oblakih neba«, vanj, ki Mu je dana večna »oblast, čast in kraljestvo, in vsa ljudstva, narodi in jeziki mu bodo služili,« vanj, ki je večna Beseda, ki je »tisti, ki je« in je vedno bil, ki je začetek in konec vsega stvarstva in vsega odrešenja in bo nekoč prišel soditi svet. Glejmo nanj, ki nas brezmejno »ljubi in nas je opral naših grehov s svojo krvjo,« ki nam je odprl vrata svojega kraljestva, nas povabil vanj kot brate in sodediče in »nas napravil za kraljestvo in duhovnike Bogu, svojemu Očetu«, da bi bili deležni njegove veličine!

Prosim Gospoda: O, moj Odrašenik! S svojo neizmerno ljubeznijo me pritegni, osvoji in spreobrne! Ti si na križu raztegnil svoje roke, da bi k sebi pritegnil vse ljudi in s križa vladaš nad nami s svojo ljubeznijo. Ti, Kristus Kralj, kraljuješ z ljubeznijo, ne z oblastjo kakor ljudje, Tvoje gospostvo je celostno darovanje do smrti do na križu. Naj po tvojem zgledu tudi jaz »strežem« in služim drugim in tako s teboj kraljujem – zdaj v stiskah in trpljenju, nekoč pa v tvojem večnem kraljestvu.

Želim vam blagoslovljen adventni čas ter Božjega blagoslova in Marijinega varstva o Božiču in v novem letu.

S sveto Klaro Vas lepo pozdravljam: »Gospod naj bo vedno z Vami in naj stori, da boste vselej z Njim!« ■

s. M. Katarina Ambrož OSC

Narodni volilni kapitelj FSR

Kančevci od 24. – 26. novembra 2006

Prisotni na kapitlju (*če ne vseskozi, vsaj nekaj časa*): Almira Markič – KB Podnanos, Alojz Kavčič – KB Tolmin, Alojz Šegula – KB Ptuj-sv. Peter in Pavel, Ana Utenkar – KB Laporje, Andrejka Štunf – PB Maribor, Angela Šegula – KB Ptuj-sv. Peter in Pavel, Angelca Martinjak – KB Šenčur, Anica Retelj – KB Novo mesto, Anica Švab – PB Ljubljana, Benedikta Gaser-Novak – KB Jesenice, Brigita Bučar – KB Celje, Danica Demšar – KB Škofja Loka, Danijela Požek – KB Brezje, Darinka Vidmar – KB Otlica, Doroteja Emeršič – NS, Elizabeta Štor – KB Vipavski križ, Fani Hribar – KB Ljubljana-Sostro, Franc Herle – NS, Franci Birk – PB Ljubljana, Frančišek Henigman – KB Nova štifta, Frančiška Pečar – FRAMA, Igor Belehar – KB Kranj Primskovo, Irena Zorko – KB, Ivanka Aleš – KB Škofja Loka, Jelka Lapajne – KB Ljubljana-Marijino oznanjenje, Jožefa Koritnik, Jožica Kavčič, Jožica Žagar – PB Koper, Ljudmila Flego – KB Ljubljana-Štepanja vas, Marija Kraner – KB Sveta Trojica-Slovenske Gorice, Marija Maučec – KB Beltinci, Marija Rudman – KB Ljubljana-Štepanja vas, Marijan Arhar – Duhovniška skupnost, Marijan Tikvič – Ptuj-sv. Jurij, Marinka Napotnik – KB Nazarje, Marjan Ščuka – KB Brezje, Marta Hribovšek – KB Kamnik, Martina Španjol – KB Piran, Metka Roganov – KB Maribor-sv. Jožef, Metod Trajbarič – KB Mladi rod, Milan Fras – PB Maribor, Mirko Bizjak – KB Ptuj-sv. Ožbalt, Mirko Potočnik – NS, Nada Vogelsang – KB Celje, p. Filip Rupnik – DA OFM, p. Martin Gašparič – DA OFMConv, p. Stane

Bešter – bivši DA OFMCap, p. Jaroslav Knežević – »novi« DA OFMCap, p. Miha Vovk OFM, Pavla Mrak, Petra Rop – KB Lenart, Polona Rajšp – KB Lenart, Silva Žabota – KB Ptuj-sv. Jurij, Slavko Žižek – KB Maribor-sv. Jožef, Stanko Šorli – PB Koper, Štefan Cankar – KB Ljubljana-Sostro, Tadej Trelec – KB Brezje, Tomaž Potokar – KB Mladi rod, Tončka Milos – KB Škofja Loka, Vera Greif – KB Slovenska Bistrica, Zlatka Šorli – NS, Zlatko Gumzej – KB Laporje, Zvezdana Hazlakiewicz – KB Ljubljana-Marijino oznanjenje, Antica Nada Čepulić, p. Ljudevit Maračič.

Petek, 24. november 2006. Okrog sedmih zvečer se je večina kapitularev zbrala v Kančevcih, po nastanitvi ter večerji je sledil spoznavni večer – pripravili so ga člani krajevnega bratstva Maribor – sv. Jožef ob pomoči br. Jara. Glavna tema so bili talenti (prim. Mt 25,14-30), ki smo jih prejeli, s katerimi je potrebno trgovati, ki jih je mora imeti predsednik FSR. Je potreben posluh? Teološka izobrazba? ...

Sobota, 25. november 2006

1. seja Uradni del kapitlja smo začeli po jutranji molitvi in zajtrku ob 8.30. Predsednik Narodnega sveta FSR br. Franc Herle je pozdravil navzoče:

Želim vam mir in vse dobro!

Kako lepo je, da smo se v duhu tega pozdrava zbrali danes tukaj v Kančevcih pri bratih kapucinih sestre in bratje FSR Slovenije, narodni duhovni asistenti, delegata iz vodstva mednarodnega bratstva in gosti. Vse prav prisrčno pozdravljam in vam želim te dni, ko bomo skupaj molili, razmišljali, govorili, se družili in seveda volili, obilo Božjega

delovanja, da bi bilo vse to resnično izvrševanje Božje volje, saj bo samo takrat vsakršno naše delovanje imelo smisel. Posebno pa se želim zahvaliti gvardijanu tukajšnjega samostana, da so nas bratje kapucini sprejeli pod svojo streho.

Vse, kar delamo, mora imeti za cilj, da skupaj z brati in sestrami dosežemo večno življenje pri Bogu, to pomeni, da postanemo sveti. Frančiškova družina je bila vedno žarišče svetosti, saj je v duhu evangelijskih blagov vedno pričevala za uboštvo in pravičnost, krotkost in miroljubnost, čistost in usmiljenje, prenašanje trpljenja zaradi preganjanja in upanja na plačilo v nebesih.

Danes pa smo se zbrali tukaj predvsem tisti, ki so nam bratje in sestre zaupali pomembno in odgovorno nalogo, in to je, da izberemo novo vodstvo našega narodnega bratstva, ki bo naslednja tri leta izpolnjevalo naloge, ki so predpisane po Generalnih konstitucijah in Narodnem statutu. Seveda pa tukaj ne gre samo za izpolnjevanje nekih predpisov, ampak predvsem za to, da se na organizacijski in duhovni ravni povezuje brate in sestre FSR, da bi bili še bolj žive priče evangelijskega življenja po zgledu sv. Frančiška v svetu.

Zato pa, dragi bratje in sestre, mora biti prav vsak izmed nas pripravljen sprejeti določene naloge, če ga bratje in sestre po delovanju Svetega Duha izvolijo za tak način služenja.

Naj sedaj zaželim vsem nam obilo Božjega blagoslova pri našem delu, da bi nas vodil in razsvetljeval Sveti Duh, da bi nas spremljala Božja Mati Marija, v kateri je bila in je vsa polnost milosti in vse dobro. Sveti Frančišek in naša zavetnika sveta Elizabeta Ogrska in Ludvik Francoski pa naj prosijo Boga za nas tukaj zbrane in vse brate in sestre žive in mr-

tve, ki še potrebujejo pomoč. Mir in dobro!

Sledila je potrditev dnevnega reda. Za tajnico kapitlja je bila soglasno izvoljena in s strani predstavnice mednarodnega bratstva Antice Nade Čepulić potrjena Fani Pečar. Za števki glasov sta bili izvoljeni in potrjeni Andrejka Štunf ter Metka Roganov.

Ugotavljanje sklepčnosti. Od 73 članov kapitlja je ob pričetku seje bilo navzočih 60 kapitularev (všteti so tudi duhovni asistenti), kar je pomenilo, da je kapitelj sklepčen.

Nagovor predsedujoče z mednarodne ravni s. Antice Nade Čepulić.

S. Antica je začela svoj nagovor s tem, da je na kapitlju navzoč FSR v Sloveniji, ki je hkrati povezan tudi z mednarodnim bratstvom, hkrati pa so navzoča tudi krajevna bratstva, katerih delegati so prišli na kapitelj.

Tako kot je prejšnji volilni kapitelj sovpadal s 25. letnico potrditve Vodila, letošnji ustreza pričetku praznovanja 800. letnice rojstva sv. Elizabete. Ob tem se lahko vprašamo, kaj nam lahko sveta Elizabeta po tolikem času še pove. Odgovor je potrebno iskati v dejstvu, da so svetniki namenjeni vsem časom: sveta Elizabeta nas nagovarja z dobrotelstvom. Ljubezen – karitas je tako osnova za vse, iz nje sledita tudi mir in veselje.

Nagovor predstavnika mednarodnega kolegija duhovnih asistentov p. Ljudevita Maračiča.

Božji sodelavci – služabniki bratov

Delegiran od mednarodne konference duhovnih asistentov (nihče od njih ni mogel priti in sodelovati na tem kapitlju) prinašam bratske pozdrave in iskrene želje slovenskim sestram in bratom, zbranim na narodnem kapitlju: MIR in DOBRO.

1. Ker ima srečanje tudi volilni značaj, ko boste izbrali novo vodstvo Narodnega sveta, se postavlja vprašanje o ljudeh, ki jim bodo zaupane službe odgovornosti na posameznih področjih. Navadno srečamo mencanje pri sprejemanju le-teh – izgovarjamo se na nepripravljenost, pomanjkanje časa ali neprimernost za takšne službe. Mislim, da bi vsak v duhu evangelijske pripravljenost in frančiškove razpoložljivosti kljub osebnim ali morda družinskim problemom moral reči: »Tukaj sem!« in s škofom sv. Martinom izjaviti: »Non recuso laborem!« Ne izogibam se naporu! *Odgovornost v duhu evangelija in Frančiškove razlage se skrči na poziv, da smo Božji sodelavci in služabniki bratom.* Če bi parafrazirali besede svetega Pavla, bi tisti, ki je poklican v določeno službo, moral ponavljati: »Ne živim jaz, ampak v meni živi Kristus« in smelo zavhati rokave. V duhu zaupanja v Božjo pomoč bi morala iz srca tistega, ki mu Gospod preko bratov zaupa začasno službo odgovornosti za druge, izginiti vsako omahovanje in neodločnost.

Sveti Frančišek Asiški v svojih spisih pogosto načenna to temo, morda najbolj jasno v 4. opominu, kjer navaja Gospodove besede: »Nisem prišel, da bi mi stregli, ampak da bi sam stregel,« in opozarja na pripravljenost umivanja nog bratov, kot je to Jezus naredil pri zadnji večerji. V tem okvirju je potrebno razumeti tudi Frančiškovo razumevanje avtoritete in kratko, vendar tako pomembno evangelijsko opozorilo svetega Frančiška: Biti torej Gospodovi sodelavci in služabniki svojim bratom. Zaradi tega se upravičeno sestre in bratje, ki nosijo čast in breme odgovornosti imenujejo ministri, to je služabniki.

2. Druga misel, ki bi jo želel poudariti na začetku vašega narodnega kapitlja, je vezana

na nedavno začeto praznovanje 800-letnice rojstva svete Elizabete, zavetnice FSR. Praznovanje, ki bo trajalo dve leti, bi moralo vsem nam biti spodbuda, da se kot ta ogrska kneginja ponovno navdušimo za Kristusa in njegov evangelij. Ko je Elizabete spoznala Frančiškov duh in se zavezala njegovemu uboštvu, njenemu zanosu in navdušenju ni bilo konca. Niti 25 let ni dočakala, vendar je v tem kratkem času doživela skoraj vsa izkustva ženske – deklice, zaročenke, žene, matere in vdove. Bila je tako bogata kot revna, ljubljena in prezrta, občudovana in ponižana, čaščena in preganjana, vendar pa vedno vedra, umirjena, ljubezniva, blaga in požrtvovalna do vsakega in v vsaki okoliščini. S svojim bogatim duhovnim življenjem se je kot velike mistikinje dvignila do notranjega zedinjenja z Bogom, v težkih preizkušnjah življenja pa kot velike spokornice do popolne predanosti njegovi volji. S svojim nesebičnim in podarja-jočim življenjem za reveže in bolnike je postala vzor tistim, ki živijo evangelij celovito in tudi v tistem času poziv vsem k resničnemu služenju in pričevanju za civilizacijo ljubezni.

Ko je papež Gregor IX. v buli, s katero jo je razglasil za svetnico, napisal, da je Elizabetina duša »postala po čudežni in neizrekljivi preobrazbi vredna, da potopljena v brezkončno božansko svetost sije tako, da njeni žarki prodirajo do brezen naše teme«, verjetno ni razmišljal po tem, koliko bo tistih, ki bodo s temi žarki svetlobe preko stoletij obsijani v teminah zemeljskega življenja, presvetljeni v veri in okrepljeni v upanju in ljubezni. Resnica, sonce, svetloba, toplina in moč našega evangelijskega in frančiškovega življenja ostaja vedno Jezus Kristus, vendar nam v temi vsakodnevnega življenja lahko pogosto pomagajo tudi zvezde z nebeškega svoda svetosti, tako kot utrujenemu popotniku ali mornarju nočne zvezde kažejo pot v pristan odrešenja. Elizabeta, naša sveta zavetnica, je ena od teh morda celo najsijajnejših zvezd v preteklosti in danes, posebno za tiste, ki v njej odkrivajo frančiškovski ideal življenja Kristusovega evangelija in želijo hoditi po Frančiškovih stopinjah v ponižni in predani službi Bogu in bližnjemu.

O poročilih, ki so bila soglasno sprejeta, bomo poročali ob drugi priliki. Poročali so: predsednik narodnega sveta, br. Franc Herle, blagajničarka, s. Zlatka Šorli, odgovorni za vzgojo, br. Milan Fras, poročilo duhovnih asistentov je v imenu br. Roberta Bahčiča, ki je že nekaj časa v Rimu, podal br. Stane Bešter, o delovanju FO in FRAME pa je poročala s. Fani Pečar.

2. seja – volitve. Ob začetku druge seje je bilo navzočih 60 kapitarjev z volilno pravico, absolutna večina je tako 31 glasov, dvotretjinska pa 40 glasov.

Novoizvoljeni člani narodnega sveta FSR so:

- predsednik – **br. Mirko Potočnik**
- podpredsednica – **s. Doroteja Emeršič**
- tajnica – **s. Metka Roganov**
- blagajničarka – **s. Zlatka Šorli**
- odgovorna za vzgojo – **s. Andreja Štunf**
- odgovorni za FO in FRAMO – **br. Metod Trajbarič**
- mednarodni svetovalec – **br. Stanko Šorli**
- namestnica mednarodnega svetovalca – **s. Alenka Fras.**

Ob koncu volitev je izvoljene nagovorila s. Antica, ki je poudarila, da čeprav so bili izvoljeni za določeno službo, to ne pomeni, da so odgovorni le za svoje področje. Potrebna je medsebojna pomoč. Vsak naj se trudi, da ne bi drug ostal sam. To je naloga tudi ostalih bratov in sester, ki niso dobili služenja v narodnem svetu. To je naloga sester in bratov.

3. seja. S tretjo sejo smo nadaljevali ob 15. uri (pol ure pred tem se je na kratko dobil novi NS, da bi določil popoldanski del). Prisotnih je bilo 56 kapitarjev in vsi trije duhovni asistent na narodni ravni.

Prva točka je bilo sprejemanje sprememb Statuta. Sledilo je delo po skupinah. Z namenom, da bi določili delo za prihodnja tri leta, smo se razdelili v štiri skupine in sicer:

- praznovanja – 800-letnica rojstva sv. Elizabete in Vodila (s. Dorica, br. Mirko, s. Metka)
- vzgoja (s. Andreja, br. Metod, br. Milan)
- življenje krajevnih bratstev (s. Zlatka, br. Franc, br. Stanko)
- duhovni asistenti (br. Jaro, br. Martin, br. Filip).

Delo po skupinah je trajalo tričetr ure. Na podlagi dela v skupinah smo izoblikovali naslednje sklepe:

1. NS FSR enkrat letno nakaže sorazmeren delež financ organizaciji Franciscans International.
2. NS FSR poskrbi za postavitve in ažuriranje internetnih strani.
3. NS FSR obvešča o duhovnih vajah (kolegij DA določi fiksni termin v začetku leta).
4. Spomladi 2008 pripravi NS FSR duhovni kapitelj.
5. NS FSR organizira enkrat v triletnem obdobju romanje v Assisi za novince, duhovne asistente in odgovorne za vzgojo
6. NS FSR izpelje romanje po sledih sv. Elizabete za FSR na narodni ravni.
7. NS FSR in kolegij DA pripravita do leta 2009 molitvenik za FSR.
8. NS FSR pripravi program na podlagi izdanih dokumentov za formacijo odgovornih za vzgojo.

9. V letu praznovanja 800-letnice rojstva sv. Elizabete NS FSR pripravi romanje asiškega križa ali relikvij sv. Elizabete od bratstva do bratstva – romanje se sklene na narodnem srečanju FSR v Slovenj Gradcu.
10. NS FSR ob koncu obračunskega leta določi znesek, ki ga bo namenil Aninemu skladu in dobrotelnim organizacijam.
11. Prihodnje narodno srečanje FSR bo v Slovenj Gradcu.
12. Prihodnji narodni kapitelj bo v Oazi miru na Ljubelju.

Večerni del je predstavljalo srečanje z murskosoboškim škofom msgr. Marjanom Turnškom. Potekalo je v izredno sproščenem ozračju, ko smo odkrivali drug drugega. Od besed g. škofa morda le to: *FSR ne poživlja samo Cerkev na Slovenskem, ampak Slovenijo samo. Prek vas po kapilarah prihaja Božji Duh do tja, kamor sicer ne bi mogel priti.* In: *Strah ni nikoli od Boga.*

Nedelja, 26. november 2006. Po zajtrku smo obhajali sveto mašo v Murski Soboti, kjer smo lahko slišali pridigo g. škofa, ki nam jo je obljubljal že večer prej. Z zavestjo, da smo kraljične in kraljeviči nebeškega kraljestva (bila je nedelja Kristusa Kralja veseljstva), smo se odpeljali do Ptujске gore, kjer se je kapitelj tudi sklenil. ■

Zapisala Fani Pečar.

Zbudi se!

V soboto, 9. 12. 2006, je bilo v minoritskem samostanu sv. Petra in Pavla na Ptuju adventno srečanje mladih ptujske in završke dekanije. Rdeča nit tega srečanja je bila tema, kaj je posledica greha in kako se ga osvobodimo.

Začeli smo z molitvijo, ki se je že navezovala na temo srečanja. Nato smo nadaljevali z družabnimi igrami, ki so povezale vse neznane obraze, pa tudi tiste, ki se že dolgo niso srečali. S tem smo dobili nov zagon in si ponovno zaželeli, da bi doživeli nekaj nepozabnega. Čeprav so igre trajale kar nekaj časa, so prehitro minile in treba se je bilo lotiti drugega, v bistvu najpomembnejšega dela tega srečanja. Ogledali smo si kratek film z naslovom *Zbudi se!*, ki je govoril o grehu, suženjstvu in načinu, kako se tega rešiti. Po skupinah smo razpravljali o tem in seveda marsikaj zanimivega in uporabnega ugotovili. Značilno za greh je, da ga delamo, čeprav dobro vemo, da nam škodi, da lažemo, čeprav vemo, da nam bodo le kratek čas verjeli, da bomo imeli slabo vest in se bomo zaradi tega slabo počutili. Pa ga kljub temu delamo. Zelo nelogična dejanja zelo neboljlenih ljudi. Ugotovili smo, da je v današnjem

svetu največji krivec za našo nesvobodo to, da si ne priznamo, da delamo napake, da se ne soočimo s tem in tako potem ne moremo rešiti problema, ki nas vodi v suženjstvo - greh. Na koncu pa nam je film še predstavil rešitev kako priti iz suženjstva v svobodo. Zaupati moramo Gospodu, ki je pravzaprav že vse naredil za nas, s tem ko je šel na križ. Zavedati pa se moramo, da v tem, adventnem, času pričakujemo rojstvo tega Gospoda, ki nam bo prinesel mir in svobodo, če se mu bomo darovali.

Srečanje se je nadaljevalo z nekajminutno molitvijo in prepevanjem taizejskih pesmi. Na koncu pa smo še bosih nog lovili ribice, ki so bile privezane okrog naših gležnjev. Seveda pa tudi prijetnega druženja ob mizi, polni dobrot, ni manjkalo. ■

Iva Horvat

Podaj
MI Roko,
Ljubljana
2006

Oktober je za nas Frančiškove prav poseben mesec. Takrat v spomin na davno leto 1986, ko je papež v Assisiju zbral predstavnike različnih verstev k skupni molitvi, tudi mi spodbujamo široko po Sloveniji k molitvi za mir. Za mir in gotovost v nas samih. Za mir in varnost okrog nas. Trudimo se, da bi naš klic zaslišalo čimveč ljudi. Tako je vsak Podaj mi roko drugačen. Tradicionalen in drugačen.

V Ljubljani smo se podali na ulice. Kar takoj? Ne, brez Jezusa se ne gremo! Ob petih popoldne smo se zbrali pred stolnico, uglasili kitare in načrte. Nato pa v stolnico, kjer nas je sprejel župnik. Počastili smo Najsvetejše s pesmijo, tihoto, litanijami in psalmi. Trenutki prepustitve Tvoji besedi - temi letošnjega srečanja. S pesmijo na ustih in Božjo prisotnostjo v srcih smo se odpravili čez tržnico na Čevljarški most in Kongresni trg. Nato pa mimo Maximarketa in Konzorcija proti pravoslavni cerkvi.

Gotovo je pisana družina mladih in v različne redovne obleke oblečenih redovnikov in redovnic s kitarami v rokah privabljala pozornost. In poglede. Začudene, naveličane, čakajoče, izzivajoče ... sto odtenkov. Tisti najbolj radovedni in naključni so dobili še svečo z razlago in spodbudo.

Pravoslavna cerkev. Letos je bil sicer g. paroh zadržan, kot vedno pa so nas čakala odprta vrata. Tako smo v duhu povezani z vzhodnimi brati molili za mir. Pot nas je vodila naprej do evangeličanske cerkve. Tu nas je sprejel g. pastor in pripravil nagovor na temo Tvoja beseda, kot vedno prepreden s citati iz Svetega pisma. V poznavanju le tega so nam morda lahko zgled. Po že temni Ljubljani smo se vračali proti frančiškanski cerkvi na Tromostovju, kjer smo sooblikovali študentsko mašo. In s Frančiškovimi študenti molitveno uro po maši. V obliki televizijske oddaje. Plaz besed nas dan za dnem zasipa. Besede bruhajo od vsepovsod: reklame, mediji, ljudje, ki so z mano. Vznemirijo nas, lahko nas bogatijo ali ranijo, raztresajo ali združujejo. Katera je Tvoja? Ti bivaš v rahlem, tihem šepetu. Kjer je doma nežnost in mir.

... in kjer sta dva ali trije zbrani v tvojem imenu. Bilo nas je veliko več kot trije, zato smo srečanje nadaljevali in končali v sproščenem vzdušju ob prigrizku. ■

Lucija Raspor

Služimo Gospodu, z veseljem služimo ...

... vsi ljubezen našo in našo radost potrebujejo. Tudi v torek, 5. 12. 2006, smo se skupina Franciške mladine iz Štepanjskega naselja skupaj z bolnišničnim duhovnikom g. Mirom Šlibarjem odpravili na pot vselega služenja.

Tokrat nas je pot zanesla k otrokom, ki se zdravijo na oddelkih Kliničnega centra v Ljubljani. A vendar to ni bilo čisto navadno srečanje. Med nami je bil sv. Miklavž, ki je skupaj z nami obdaroval prav vsakega otroka, pozabil pa ni niti na pogumne starše.

In kako je vse skupaj potekalo? Dobili smo se točno opoldne v bolniški župniji pri Sv. Petru in z molitvijo najprej izročili ta dan Gospodu. Nato smo se okrepčali z okusnim kosilom, ki so ga pripravile tamkajšnje gospodinje, pravilo namreč, da prazne vreče ne stojijo pokonci. Takole duhovno in telesno nahranjeni smo se še uredili, se razdelili v dve skupini, vzeli košare polne dobrot in se po skupinskem fotografiranju razšli... Ena skupina se je odpravila na Pediatrično kliniko, druga pa k vsem ostalim otrokom. Sama sem spremljala Miklavža v tej drugi ekipi in lahko rečem, da smo se imeli zares lepo. Prinašati veselje in smeh v bolnišnične sobe, kjer se vsak dan pretakajo solze staršev, ki jih skrbi za njihovega otroka, v igralnice, kjer v očeh otrok opaziš navdušenje ob obisku in obdarovanju, v ambulate, kjer zdravniki in sestre skrbijo za zdravje malčkov in navsezadnje na ulice mesta, kjer ljudje hitijo vsak v svojo smer, je zares poslanstvo, ki ga nam daje Gospod, mi pa ga imamo možnost izpolniti.

Mi smo ga in ni nam žal. Obiskali smo več kot 300 otrok, pa tudi nekaj starejših, opogumljali starše in se zahvalili zdravnikom in sestram, ki storijo toliko dobrega, za vse skupaj pa smo srečanja, smeh in solze izročili našemu Gospodu pri večerni sveti maši v kapeli Kliničnega centra.

V teh vrsticah sem vam poskušala približati le delček vsega, kar počnemo, lahko pa se nam pridružite vsak torek ob 20. uri v Štepanjskem naselju in vse skupaj doživite sami! ■

Petra Todorovič

Fotografije Miro Šlibar

Podaj MI Roko

Ob pogledu na vsakodnevna poročila lahko vidimo, da so novice vedno bolj povezane z nemiri in vojnami v svetu. Vedno bolj sta iz njih razvidna sovraštvo in jeza vpletenih strani. Vsi tisti, ki imamo srečo in opazujemo te stvari iz varne razdalje, se zavedamo, da sami nimamo možnosti narediti velikih stvari, ki bi izboljšale nastale razmere, toda vsak od nas lahko začne s majhnimi koraki k širjenju mira med ljudmi. Nekaj izmed takšnih korakov je bilo narejenih v soboto 28. 10. 2006 na Ptuj. Mladi iz ptujskih in nekaterih okoliških župnij so to sobotno dopoldne namenili širjenju zavesti o potrebnosti miru v sodobnem času. Z jutranjo molitvijo v cerkvi sv. Ožbalta, kjer so prosili, da bi to njihovo zavest o miru sprejelo čim več ljudi, se je tako začelo že sedmo tovrstno »potovanje« po mestu Ptuj. S simboličnimi svečkami in s knjižico, v kateri je bil izbor evangeljskih odlomkov, so skušali to idejo o miru prenesti na čim več prebivalcev mesta Ptuj, ki so jih srečali na svoji poti. Med potjo so se večkrat ustavili in zbranim ljudem prebrali poslanico, v kateri so ljudem pojasnili vzrok svojega petja in veselja, ki sta jih spremljala po ptujskih ulicah. Pred mestno hišo se jim je pridružil tudi župan mestne občine Ptuj, g. Štefan Čelan, in tudi sam izrazil svojo podporo takšnim projektom, ki širijo vrednote, ki počasi vse bolj izginjajo iz zavesti ljudi. Tako so se počasi približali cerkvi sv. Jurija, kjer so s sklepno molitvijo končali svoje poslanstvo.

To njihovo dejanje ni prineslo omilitve razmer v svetu, nobena vojna se ni končala zaradi tega, toda že dejstvo, da so začeli širiti takšno zavest, je lep obet za prihodnost, ko bo morda taka zavest preplavila tudi tiste ljudi, ki lahko ustavijo ali vsaj pomagajo ustaviti tragedije, ki so posledica vojn in nemirov v svetu. ■

Dušan Poslek

NAGRAĐNA ZLOGOVNA IZPOLNJEVANKA

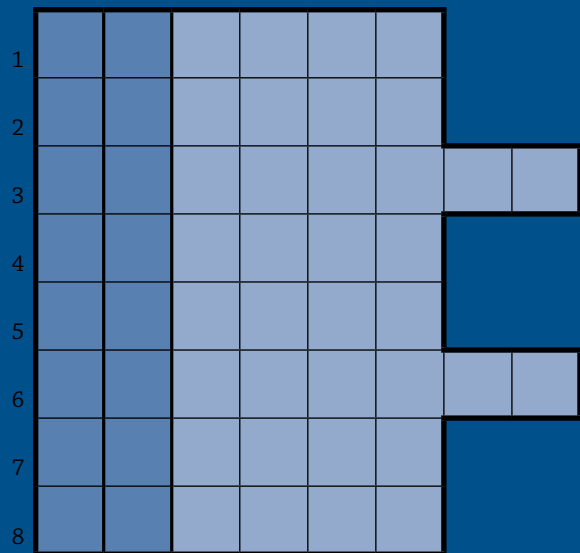
Rešitev Nagradne izpolnjevanke je: LJUBIMO SE MED SEBOJ. Prejeli smo 23 pravih rešitev in žreb je razdelil nagrade takole: **1. nagrada:** Ana Jereb, Vrhnika. **2. nagrada:** Marija Kovše, Vitanje. **3. nagrada:** Alma Prijon, Koper. Nagrajencem čestitamo in želimo prijetno branje ali pa obdarovanje vnukov.

Iz zlogov, podanih po abecednem redu, sestavite 8 besed, ki jih zahtevajo opisi, in jih vpišite v lik. Ob pravilni rešitvi boste v prvem in drugem stolpcu prebrali, čemu je posvečeno letošnje leto.

A - E - E - GIPT - IS - KA - KO - KRA - LAR - LE - MAR - NIK - PO - STOL - SVET - TI - TO - VIT

1. tempeljski strežnik (iz enakih črk kot VITEL), 2. dosedanja denarna enota v Sloveniji, ki jo je na začetku letošnjega leta zamenjal evro, 3. svet človek, 4. pravoslovje, etičnost, 5. dežela, kamor je sv. Družina zbežala pred Herodom, 6. vsak od dvanajstih Kristusovih učencev, 7. svetel drobec goreče, žareče snovi, 8. eden od evangelistov. ■

Sestavila ga. **Francka Pavlič**

Bobnu z vašimi odgovori pa bomo tokrat priložili naslednje nagrade:

1. nagrada: Vodnik po Sveti deželi

2. nagrada: Po Jezusovih stopinjah (pesmarica in molitvenik svetodeželskega romarja)

3. nagrada: komplet razglednic "Sončna pesem"

Rešitve pošljite na naslov: Brat Francišek, Prešernov trg 4, 1000 Ljubljana do 10. februarja 2007. s pripisom "Križanka"

Človeška oseba, srce miru

Sporočilo svetega očeta Benedikta XVI. za obhajanje svetovnega dneva miru
1. januarja 2007

1. Na začetku novega leta želim, da moje voščilo miru doseže voditelje in odgovorne ljudi med narodi, pa tudi vse može in žene dobre volje. Zlasti ga namenjam tistim, ki trpijo, ki živijo ogroženi od nasilja in moči orožja ali pa poteptani v svojem dostojanstvu čakajo na svojo človeško in družbeno odrešitev. Namenjam ga otrokom, ki s svojo nedolžnostjo bogatijo človeštvo z dobroto in upanjem, s svojo bolečino pa nas spodbujajo, da bi vsi postali delavci za pravičnost in mir. Prav ob misli na otroke, zlasti na tiste, katerih prihodnost ogrožata izkoriščanje in hudobija brezvestnih odraslih, sem hotel, da se ob svetovnem dnevu miru pozornost osredini na temo: *Človeška oseba, srce miru*. Prepričan sem namreč, da se s spoštovanjem osebe pospešuje mir, z vzpostavljanjem miru pa se ustvarjajo razmere za pristen in celosten humanizem. Tako se za nove generacije pripravlja vedra prihodnost.

Človeška oseba in mir: dar in naloga

2. Sveto pismo pravi: "Bog je ustvaril človeka po svoji podobi, po Božji podobi ga je ustvaril, moškega in žensko je ustvaril" (1 Mz 1, 27). *Ker je ustvarjen po Božji podobi, ima človek dostojanstvo osebe*; ni zgolj nekaj, ampak je nekdo. Sposoben je spoznati samega sebe, samega sebe imeti v lasti, se svobodno podarjati in vstopati v skupnost z drugimi osebami. Istočasno je po milosti poklican k zavezi s svojim Stvarnikom, da mu da odgovor vere in ljubezni, ki mu ga ne more dati nihče drug namesto njega.¹ Pod tem čudovitim vidikom je razumljiva naloga, ki je zaupana človeku, da zori v sposobnosti ljubiti in da v svet prinaša napredek, ko ga prenavlja v pravičnosti in miru. Z učinkovito sintezo nas sv. Avguštin

uči: "Bog, ki nas je ustvaril brez nas, nas ni hotel odrešiti brez nas".² Zato so vsi ljudje dolžni negovati zavest dvojnega vidika daru in naloge.

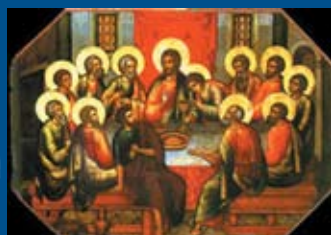
3. Tudi *mir je dar in dolžnost hkrati*. Če je res, da je mir med posamezniki in narodi – sposobnost živeti drug ob drugem ob tkanju odnosov pravičnosti in solidarnosti – obveznost, ki ne pozna premora, je tudi res, in to celo še bolj, da je *mir Božji dar*. Mir je namreč ena od značilnosti Božjega delovanja, ki se kaže tako v stvarjenju urejenega in skladnega vesolja kakor tudi v odrešenju človeštva, ki mora biti rešeno nereda greha. Stvarjenje in odrešenje torej nudita ključ za tolmačenje, ki uvaža v razumevanje pomena našega bivanja na zemlji. Moj spoštovani predhodnik Janez Pavel II. je ob nagovoru Generalni skupščini Združenih narodov 5. oktobra 1995 dejal, da "ne živimo v nerazumnem ali nesmiselnem svetu [...] v njem obstaja moralna logika, ki razsvetljuje človekov obstoj in omogoča dialog med ljudmi in med narodi".³ Presežna "slovnica", kar pomeni skupek pravil delovanja posameznika in vzajemnih odnosov oseb v skladu s pravičnostjo in solidarnostjo, je vpisana v vest, v kateri se zrcali Božji modrostni načrt. Kakor sem želel pred kratkim ponovno poudariti, "verujemo, da je v začetku večna Beseda, Razum in ne nerazumnost".⁴ Mir je torej tudi naloga, ki zavezuje vsakega k osebemu odgovoru, ki bo skladen z Božjim načrtom. Načelo, pri katerem se mora navdihovati tak odgovor, ne more biti nič drugega kot *spoštovanje "slovnice", ki jo je božji Stvarnik zapisal v človekovo srce*.

2 Govor 169, 11, 13: PL 38, 923.

3 Št. 3.

4 Homilija v Islinger Feldu v Regensburgu (12. septembra 2006).

1 Prim. Katekizem katoliške Cerkve, 357.

Pod tem vidikom pravil naravnega prava ne smemo imeti za smernice, ki so naložene od zunaj in skoraj prisilijo človekovo svobodo. Nasprotno, sprejeti jih moramo kot klic k zvestemu uresničevanju univerzalnega božjega načrta, ki je zapisan v človekovi naravi.

Vodeni po teh pravilih se tako lahko narodi – znotraj svojih kultur – približajo največji skrivnosti, ki je skrivnost Boga. Priznavanje in spoštovanje naravnega prava zato tudi danes predstavlja veliki temelj za dialog med verniki različnih verstev ter med verujočimi in nevernimi. To je velika točka srečanja in zato temeljna predpostavka pristnega miru.

Pravica do življenja in do verske svobode

4. Posledica dolžnosti spoštovanja vsakega človeka, v čigar naravi se zrcali Stvarnikova podoba, je, da z osebo ne moremo razpolagati po želji. Kdor uživa večjo politično, tehnološko ali gospodarsko moč, je ne more uporabiti za kršenje pravic drugih, ki so manj uspešni. Mir je namreč utemeljen na spoštovanju pravic vseh. Zavedajoč se tega je Cerkev postala zagovornica pravic vsake osebe. Zlasti zahteva spoštovanje življenja in verske svobode vsakogar. Spoštovanje pravice do življenja v vsakem njegovem obdobju določa trdno točko, ki je odločilnega pomena: življenje je dar, s katerim osebek ne razpolaga popolnoma. Enako uveljavitev pravice do verske svobode postavlja človeka v odnos do presežnega Počela, ki ga odteguje človekovi samovolji. Pravica do življenja in do svobodnega izražanja lastne vere v Boga ni v človekovi oblasti. Za mir je potrebno postaviti jasno mejo med tem, kar je odprto, in med tem, kar ni takšno: tako se bomo izognili nesprejemljivim vmešavanjem v tisto dediščino vrednot, ki je lastna človeku kot takemu.

5. Kar zadeva pravico do življenja, je treba razkriti nakazo, ki se iz nje dela v naši družbi: poleg žrtev oboroženih spopadov, terorizma in različnih oblik nasilja obstajajo tihe smrti, ki jih povzročajo lakota, splavi, poskusi na zarodkih in evtanazija. Kako ne bi v vsem tem videli atentata na mir?

Splav in poskusi na zarodkih neposredno zanikajo sprejemanje drugega, ki je nujno potrebno za vzpostavitev trajnih odnosov miru. Kar potem zadeva svobodno izražanje lastne vere, predstavljajo drugo zaskrbljujoče znamenje pomanjkanja miru v svetu težave,

ki jih tako kristjani kot pripadniki drugih ver pogosto srečujejo pri javnem in svobodnem izpovedovanju svojih verskih prepričanj. Če posebej spregovorim o kristjanih, moram z bolečino poudariti, da niso ovirani samo včasih; v nekaterih državah so celo preganjani in tudi nedavno smo morali zabeležiti tragične dogodke krutega nasilja. Obstajajo politični sistemi, ki vsem vsiljujejo isto vero, medtem ko nepristranski politični sistemi v odnosu do verskih prepričanj ne gojijo nasilnega preganjanja, ampak sistematično kulturno zasmehovanje. V nobenem primeru ni spoštovana temeljna človekova pravica, kar ima za mirno sožitje hude posledice. Vse to pospešuje negativno mišljenje in negativno kulturo miru.

Naravna enakost vseh oseb

6. Izvor mnogih napetosti, ki ogrožajo mir, so gotovo mnoge krivične neenakosti, ki so še vedno tragično navzoče v svetu. Med njimi so posebno zahrbtnje po eni strani neenakosti glede dostopa do bistvenih dobrin, kot so hrana, voda, dom, zdravje, po drugi strani pa neprestane neenakosti med moškim in žensko pri uresničevanju temeljnih človekovih pravic.

Priznanje bistvene enakosti med ljudmi, ki izvira iz njihove skupnega presežnega dostojanstva, predstavlja prvinu, ki je prvenstvenega pomena za graditev miru. Enakost na tej ravni je torej dobrina vseh, zapisana v tisto naravno "slovnico", na katero lahko sklepamo iz Božjega stvarjenjskega načrta; ta dobrina ne more biti nespoštovana ali zasramovana, ne da bi to povzročilo hude posledice, ki postavljajo v nevarnost mir. Hude pomanjkljivosti, zaradi katerih trpijo mnogi narodi, zlasti na afriški celini, so izvor nasilnih zahtev in zato predstavljajo strahotno rano, ki je zadana miru.

7. Tudi nezadostno upoštevanje položaja žensk vnaša v družbeno ureditev dejavnike

nestabilnosti. Mislim na izkoriščanje žensk, s katerimi delajo kot s predmeti, in na tolike oblike pomanjkanja spoštovanja do njihovega dostojanstva. V drugačnem kontekstu mislim tudi na antropološka gledanja, ki vztrajajo v nekaterih kulturah in za žensko ohranjanje ureditev, v kateri je še vedno močno podrejena samovolji moškega, kar ima škodljive posledice za dostojanstvo njene osebe in za uresničevanje enakih temeljnih svoboščin. Ne smemo se slepiti, da bo mir zagotovljen, dokler ne bodo presežene tudi te oblike razlikovanja, ki prizadevajo dostojanstvo osebe, ki ga je Stvarnik zapisal v vsakega človeka.⁵

"Ekologija miru"

8. Janez Pavel II. v okrožnici *Centesimus annus* piše: "Bog človeku ni dal samo zemlje, da bi jo uporabljal ob spoštovanju izvirnega namena dobrega, v skladu s katerim mu je bila podarjena; človeku je Bog podaril tudi njega samega, zato mora spoštovati naravno in moralno strukturo, ki mu je bila dana".⁶ Z odgovorom na to izročitev, ki mu jo je Stvarnik zaupal v varstvo, lahko človek skupaj s sebi enakimi ustvari svet miru. Poleg ekologije narave obstaja tudi ekologija, ki bi jo lahko imenovali "človeška", ki pa zahteva "družbeno ekologijo". S tem pa je povezano, da mora človeštvo, če mu je mir pri srcu, vedno bolj upoštevati povezave, ki obstajajo med naravno ekologijo oziroma spoštovanjem do narave in človeško ekologijo. Izkušstvo kaže, da vsako nespoštovanje do okolja povzroča škodo človeškemu sožitju in obratno. Vedno bolj jasno se kaže neločljiva povezava med mirom s stvarstvom in mirom med ljudmi. Mir s stvarstvom in mir med ljudmi pa predstavlja mir z Bogom. Pesem-molitev sv. Frančiška, znana tudi kot "Sončna pesem", je občudovanja vreden, vedno aktualen zgled te mnogovrstne ekologije miru.

9. Kako tesna je povezanost med eno in drugo ekologijo nam pomaga razumeti vsak

dan težji problem *energetskih zalog*. V teh letih so novi narodi z velikim zagonom vstopili v industrijsko proizvodnjo, s čimer so spodbudili potrebe po energiji. To povzroča tekmo za razpoložljive vire, ki je brez primerjave s prejšnjimi položaji. Medtem na nekaterih področjih planeta še vedno živijo v veliki zaostalosti, v kateri je razvoj praktično zaustavljen tudi zaradi dviga cen energije. Kaj bo s temi narodi? Kakšna vrsta razvoja ali nerazvoja jim bo vsiljena zaradi pomanjkanja energetskih zalog? Kakšne krivice in nasprotja bo povzročila tekma za vire energije? In kako se bodo izključeni odzvali na to tekmo? Ta vprašanja opozarjajo na to, kako tesno je spoštovanje do narave povezano s potrebo po snovanju takih odnosov med ljudmi in narodi, ki bodo pozorni na dostojanstvo osebe in sposobni zadovoljiti njene pristne potrebe. Uničenje okolja, njegova neprimerna in sebična uporaba ter nasilno kopičenje zemeljskih zalog povzročajo razdore, spopade in vojne prav zaradi tega, ker so sad nečloveškega pojmovanja razvoja. Razvoj namreč, ki bi se omejil samo na tehnično-gospodarski vidik in bi zanemaril moralno-versko razsežnost, ne bi bil celosten človeški razvoj in bi zaradi svoje enosmernosti spodbudil človekove uničevalne sposobnosti.

Človekovi omejeni pogledi

10. Zato je v okviru aktualnih mednarodnih težav in napetosti nujno začeti s *humano ekologijo*, ki bo pospeševala rast "drevesa miru". Da bi takšno zamisel skušali uresničiti, se moramo pustiti voditi pogledu na človeka, ki ga ne motijo ideološki in kulturni predsodki ali politični in gospodarski interesi, ki spodbujajo sovraštvo in nasilje. Razumljivo je, da so pogledi na človeka v različnih kulturah različni. Ne moremo pa sprejeti antropoloških pojmovanj, ki bi v sebi nosila zametek nasprotovanja in nasilja. Enako nesprejemljiva so pojmovanja Boga, ki bi spodbujala nestrpnost do sebi enakih in k zatekanju k nasilju v odnosu do njih. To je treba z vso jasnostjo še enkrat poudariti: vojna v Božjem imenu ni nikdar sprejemljiva! Kadar je določeno pojmovanje Boga začetek zločinskih dejanj, je to znamenje, da se je takšno pojmovanje že spremenilo v ideologijo.

⁵ Prim. Kongregacija za nauk vere, *Pismo škofom katoliške Cerkve o sodelovanju moškega in ženske v Cerkvi in v svetu* (31. maja 2004), št. 15-16.

⁶ Št. 38.

11. Pomislekov o miru pa danes ne povzroča samo spopad med človekovimi omejenimi pogledi oziroma med ideologijami. Povzroča jih tudi *nezanimanje za to, kar predstavlja pravo človekovo naravo*. Mnogi sodobniki namreč zanikajo obstoj posebne človekove narave in s tem omogočajo kar najbolj čudaške razlage bistvenih sestavin človeškega bitja. Tudi tukaj je potrebna jasnost: "šibak" pogled na osebo, ki bi puščal mesto vsakemu, tudi čudaškemu pojmovanju, samo dozdevno pospešuje mir. V resnici onemogoča pristen dialog in odpira pot za vsiljene samovoljne posege, kar se konča tako, da oseba ostane nezaščiten in je posledično lahek plen zatiranja in nasilja.

Človekove pravice in mednarodne organizacije

12. Resničen in trden mir predpostavlja spoštovanje človekovih pravic. Če pa te pravice temeljijo na šibkem pojmovanju človekove osebe, kako zaradi tega tudi pravice same ne bi bile oslabiljene? Kadar gre za utemeljevanje in varovanje njenih pravic, nezadostnost *relativističnega pojmovanja osebe* postane očitna. V takem primeru gre za odkrito protislovje: pravice so predložene kot absolutne, temelj pa, ki se ga zanje navaja, je samo relativen. Mar se moramo čuditi, če spričo "nadležnih" zahtev, ki jih postavlja ta ali ona pravica, lahko nastopi nekdo, ki ji nasprotuje ali pa jo sklence odložiti? Samo če so zakoreninjene v objektivnih zahtevah narave, ki jo je človeku dal Stvarnik, se pravice, ki so mu pripisane, lahko zagotavljajo brez strahu, da bi jih kdo zanikal. Vendar je logično, da človekove pravice vsebujejo tudi dolžnosti. Glede tega je dobro razsojal *mahatma* Gandhi: "Ganges pravic teče s Himalaje dolžnosti." Samo če so razjasnjene te temeljne predpostavke, lahko ustrezno branimo človekove pravice, ki jih danes neprestano napadajo. Brez te jasnosti nazadnje uporabljamo isti izraz "človekove pravice", pri tem pa razumemo med seboj zelo različne osebkke: eni človekovo osebo, ki jo označuje trajno dostojanstvo ter vedno, povsod in za vsakogar veljavne pravice, drugi pa osebo s spreminjajočim se dostojanstvom in s pravicami, o katerih se lahko vedno dogovarjamo tako glede vsebin kot glede časa in prostora.

13. Na varstvo človekovih pravic se stalno sklicujejo mednarodne organizacije in na poseben način Organizacija združenih narodov, ki si je s splošno deklaracijo leta 1948 kot temeljno nalogo zadala pospeševanje človekovih pravic. Na takšno deklaracijo gledamo kot na neke vrste *moralno obveznost, ki jo je sprejelo vse človeštvo*. To je globoko res predvsem takrat, kadar pravice, opisane v deklaraciji, nimajo temelja samo v odločitvi skupščine, ki jih je potrdila, ampak v sami naravi človeka in v njegovem neodtujljivem dostojanstvu osebe, ki jo je ustvaril Bog. Zato je pomembno, da mednarodne organizacije ne izgubijo izpred oči naravnega temelja človekovih pravic. To jih bo rešilo nevarnosti, ki je žal vedno prisotna, da bi zdrsnile v njihovo zgolj pozitivistično tolmačenje. Če bi prišlo do tega, bi mednarodne organizacije pokazale pomanjkanje ugleda, ki je potreben za uresničevanje vloge varuhov temeljnih pravic osebe in narodov, ta vloga pa je poglavitna utemeljitev njihovega obstoja in delovanja.

Mednarodno humanitarno pravo in notranje pravo držav

14. Izhajajoč iz zavesti, da obstajajo neodtujljive človekove pravice, ki so povezane s skupno naravo ljudi, je bilo izdelano *mednarodno humanitarno pravo*, h kateremu so države zavezane tudi v primeru vojne. Ne glede na preteklost pa to žal ni bilo dosledno uresničeno v nekaterih vojnah, ki so bile nedavno. Tako se je na primer zgodilo pred nekaj meseci v spopadu, katerega prizorišče je bil južni Libanon, kjer dolžnost varovanja in pomoči nedolžnim žrtvam ter nevpletanja civilnega prebivalstva večinoma ni bila spoštovana. Žalostni libanonski dogodki in nova oblika spopadov, predvsem odkar je teroristična grožnja uresničila še *neznane oblike nasilja*, zahtevajo, da mednarodna skupnost ponovno poudari mednarodno humanitarno pravo in ga uveljavi v vseh današnjih oboroženih spopadih, tudi v tistih, ki jih veljavno mednarodno pravo ne predvideva. Globoka rana terorizma poleg tega zahteva poglobljen razmislek o etičnih mejah, ki so neločljivo povezane z današnjimi sredstvi za zaščito nacionalne varnosti. Spopadi v resnici vedno bolj pogosto niso razglašeni, zlasti kadar jih

spodbudijo teroristične skupine, ki so odločene, da bodo svoje cilje dosegle s katerimi koli sredstvi. Spričo pretresljivih scenarijev zadnjih let ni mogoče, da bi države ne čutile potrebe, da si določijo bolj jasna pravila, ki bodo sposobna učinkovito nasprotovati dramatičnemu toku, kateremu smo priče. Vojna za mednarodno skupnost vedno predstavlja neuspeh in hudo izgubo človečnosti. Kadar kljub vsemu pride do nje, je potrebno vsaj zavarovati bistvena načela človečnosti in temeljne vrednote vsakega civilnega sožitja s tem, da se določijo pravila vedenja, ki naj kar najbolj omejijo njeno škodo in težijo za tem, da bi omilila trpljenje civilistov in vseh žrtev spopadov.⁷

15. Drug dejavnik, ki vzbuja veliko zaskrbljenost, je želja nekaterih držav, ki so jo pokazale v zadnjem času, da bi se *oskrbele z atomskim orožjem*. Sad tega je še bolj poudarjeno ozračje negotovosti in strahu zaradi možne atomske katastrofe. To ljudi vrača v čas in utrujajočo tesnobo obdobja tako imenovane "hladne vojne". Po tistem obdobju smo upali, da je atomska nevarnost dokončno preprečena in da si človeštvo končno lahko trajno oddahne. Kako aktualen je glede tega opomin 2. vatikanskega koncila: "Vsako vojno dejanje, ki meri na uničenje celih mest ali obsežnih pokrajin z njihovim prebivalstvom brez razlikovanja, je zločin proti Bogu in proti človeku, zločin, ki ga je treba odločno in brez omahovanja

obsoditi."⁸ Žal se na obzorje človeštva še naprej zgrinjajo grozeče sence. Poti za zagotovitev mirne prihodnosti za vse ne predstavljajo samo mednarodni dogovori o *neširjenju jedrskega orožja*, ampak tudi odločna zavzetost za njegovo zmanjševanje in njegovo dokončno odpravo. Ničesar ne smemo opustiti, da bi s pogajanjem prišli do dosega teh ciljev! V igri je celotna človeška družina!

Cerkev pri zaščiti presežnosti človeške osebe

16. Nazadnje želim nameniti nujen poziv Božjemu ljudstvu, da bi vsak kristjan čutil, da je obvezan biti neutrujen delavec za mir in pogumen branilec dostojanstva človeške osebe in njenih neodtujljivih pravic. Hvaležen Gospodu, da ga je poklical, da pripada njegovi Cerkvi, ki je v svetu "znamenje in zaščita presežnosti človeške osebe",⁹ se kristjan ne bo nikoli utrudil, ko bo Njega prosil za temeljno dobrino miru, ki je tako pomembna v življenju vsakega človeka. Poleg tega bo z velikodušno predanostjo pogumno služil miru, ko bo šel naproti bratom, posebno tistim, ki vrh tega, da trpijo revščino in pomanjkanje, nimajo tudi te tako dragocene dobrine. Jezus nam je razodel, da je "*Bog ljubezen*" (1 Jn 4, 8) in da je največja poklicanost vsakega človeka ljubezen. V Kristusu lahko najdemo najvišje razloge, da postanemo neomajni zagovorniki človekovega dostojanstva in pogumni graditelji miru.

17. Naj torej nikoli ne zmanjka prispevka vsakega verujočega k pospeševanju *pravega in celostnega humanizma* v skladu z učenjem okrožnic *Populorum progressio* in *Sollicitudo rei socialis*. Prav to leto se pripravljamo na obhajanje njune 40- in 20-letnice. Kraljici miru, Materi Jezusa Kristusa, ki je "naš mir" (Ef 2, 14), izročam v varstvo svojo vztrajno molitev za celotno človeštvo v začetku leta 2007, na katero – čeprav med nevarnostmi in težavami – gledamo s srcem, ki je polno upanja. Naj nam Marija v svojem Sinu pokaže pot miru in razsvetli naše oči, da bomo znali prepoznati njegov obraz v obrazu vsake človeške osebe, srcu miru! ■

Vatikan, 8. decembra 2006.

BENEDICTUS PP. XVI

Prevedel br. Stane Zore.

⁷ Glede tega je Katekizem katoliške Cerkve zapovedal zelo ostra in natančna načela: prim. št. 2307-2317.

⁸ Pastoralna konstitucija *Veselje in upanje*, 80.

⁹ Prav tam, 76.

Tomaž Čelanski

Življenje sv. Frančiška (7)

8. poglavje

Kako je postavil cerkev sv. Damijana in kako so tam potem živele uboge gospe

18. Prvo delo, ki se ga je lotil blaženi Frančišek, ko je dosegel svobodo izpod očetove roke, je bilo tole: Gospodu Bogu je postavil hišo. Ni je skušal zgraditi na novo, ampak je popravil staro, obnovil je porušeno, ni začel s temeljem, ampak je gradil na obstoječem in je tako nevede vselej prepustil in dal prednost Kristusu. *Drugega temelja namreč nihče ne more položiti namesto tistega, ki je že položen, in ta je Jezus Kristus.*

Ko se je torej vrnil na kraj, kjer je bila, kot smo rekli, davno tega zgrajena cerkev sv. Damijana, jo je s podporo milosti Najvišjega v kratkem času marljivo popravil. To je tisti blaženi in sveti kraj, kjer se je komaj šest let po spreobrnjenju blaženega Frančiška prav po delovanju tega blaženega moža srečno rodil slavn in veličastni red ubogih gospa in svetih devic. V njem je gospa Klara, po rodu iz asiškega mesta, postala dragocen in od vseh nanj položenih kamnov najkrepkejši temeljni kamen. Ko se je namreč po ustanovitvi reda bratov omenjena gospa na opomine svetega moža spreobrnila k Bogu, je pri mnogih to sprožilo

napredovanje in pri brezštevilnih posnemanje. Bila je plemenita po rodu, a še plemenitejša po milosti. Bila devica po telesu in nadvse čista po duhu. Po letih mladenka, po razsodnosti starka. Stanovitna v odločitvi in nadvse goreča v ljubezni do Boga. Obdarjena z modrostjo in z izredno ponižnostjo. Jasna po imenu, jasnejša v življenju, najjasnejša v nrvah.

19. Na njej je zrasla plemenita zgradba dragocenih biserov, katerim hvala ne prihaja od ljudi, ampak od Boga. Ne zadošča namreč, da bi o njih le skrčeno premišljevali in s kratkimi besedami razlagali. Kot prvo je pri njih pred vsem drugim živa krepost medsebojne in nenehne ljubezni. Ta tako tesno povezuje njihovo voljo v eno, da čeprav jih kje biva skupaj štirideset ali petdeset, prav enotna volja ali skupno zavračanje stori, da je kljub različnosti v njih en duh. Kot drugo, v vsaki od njih se blešči dragulj ponižnosti, ki iz nebes prejete darove in dobrine tako ohranja, da si zasluži še druge kreposti. Kot tretje, lilija devišstva in čistosti tako prepaja njih vse s svojim vonjem, da pozabljajo misliti na zemeljsko in hrepenijo le po nebeškem mišljenju; od tega blagodišavja se v njihovi srcih poraja takšna ljubezen do večnega ženina, da popolnost svete predanosti odpravi pri njih vsako navado iz prejšnjega življenja. Kot četrto, so vse tako odlikovane z znakom najvišjega uboštva, da so celo v največji potrebi komaj kdaj ali nikoli niso dopustile, da bi jih zalagali.

20. Kot peto, so dosegle tako enkratno stopnjo odrekanja in tihote, da je komaj začutiti silo, s katero zadržijo mesene vzgibe in ukrotijo jezik; nekatere med njimi so se tako odvadile govorjenja, da se komaj spomnijo, kako je treba oblikovati besede celo tedaj, ko nuja zahteva, da spregovorijo. Kot šesto, so tako čudovito ozaljšane s krepostjo potrpežli-

vosti, da nobena nesrečna stiska ali nadležna krivica ne gane in ne prizadene njihovega duha. Kot sedmo, slednjič, so si zaslužile tako vrhunsko zrenje, da se v njem naučijo vsega, kar je treba storiti in čemur se je treba ogniti; in uspešno spoznajo, kako noč in dan

prihajati k Bogu z vztrajnimi hvalnicami in molitvami. Naj nakloni večni Bog po svoji sveti milosti, da bo tako svet začetek sklenil še svetejši konec.

Kar je povedano o Bogu posvečenih devicah in predanih Kristusovih deklah, naj zaenkrat zadošča, saj njihovo čudovito življenje in slavna ustanova, ki so jo prejele od gospoda papeža Gregorja, tedanjega ostijskega škofa, zahtevata lastno delo in čas zanj.

9. poglavje

Kako je spremenil obleko in obnovil cerkev sv. Marije v Porciunkuli; kako je po poslušanju evangelija vse zapustil ter iznašel in naredil obleko, ki jo nosijo bratje

21. Potem je sveti mož zamenjal oblačilo in se je, ko je bila prej omenjena cerkev popravljena, preselil na drug kraj blizu asiškega mesta, kjer je začel na novo graditi neko raz-

majano in skoraj povsem porušeno cerkev. Ni odstopil od začetega dobrega dela, dokler ni vsega privedel do konca. Od tam se je preselil na drug kraj, ki se imenuje Porciunkula, kjer je bila davno zgrajena cerkev blažene Device in Božje Matere, a je bila zapuščena in ni nihče skrbel zanj. Ko jo je božji svetnik ugledal tako razpadlo, je bil ganjen od pobožnosti, kajti goreče je bil predan Materi vse dobrote; in nasedel se je na tem kraju. Zgodilo pa se je, ko je omenjeno cerkev že obnovil, da je minilo že tretje leto od njegovega spreobrnjenja. V tem času je nosil nekakšno puščajniško obleko, bil prepašan z usnjenim pasom, v roki je nosil palico in hodil okrog obut.

22. Nekega dne so v tej cerkvi brali evangelij, kako je Gospod poslal svoje učence oznanjat, sveti mož pa je bil navzoč. Ko je bilo konec maše, je v želji, da bi razumel evangelijske besede, ponižno prosil duhovnika, naj mu razloži evangelij. Ko mu je ta vse po vrsti pojasnil, je sveti Frančišek slišal, da Kristusovi učenci ne smejo imeti ne zlata ne srebra ne denarja, naj ne nosijo po poti ne torbe ne vreče ne kruha ne palice, naj nimajo dvoje obuval niti dveh oblek, ampak naj oznanjajo božje kraljestvo in pokoro, ob tem pa se vedno veselijo v duhu. To je tisto, kar hočem; to je tisto, kar iščem; to želim delati iz vsega srca.

Sveti oče je zato pohitel v prekipavajučem veselju, da bi izpolnil odrešenijsko novico; ni trpel nobenega odlašanja, takoj je začel pobožno opravljati, kar je slišal. Takoj je sezul obuvalo z nog, odložil palico iz rok, bil zadovoljen z eno tuniko in pas zamenjal z vrvjo. Tedaj si je pripravil oblačilo v podobi križa, da bi v njem odgnal vse demonske fantazije; pripravil si je zelo grobo obleko, da bi križal meso z grešnimi nagibi in z grehi; pripravil je slednjič zelo ubogo in navadno obleko, ki je svet nikakor ne bi mogel pozeleti. Vse drugo, kar je še slišal, je opravljal s kar največjo marljivostjo in kar največjim spoštovanjem. Ni bil namreč gluha poslušalec evangelija, ampak si je vse, kar je slišal, pohvalno zapomnil in se trudil, da bi vse vestno izpolnil do zadnje črke. ■

Prevedel
br. Miran Špelič OFM.
(se nadaljuje)

Nastanek, širjenje islama in sv. Janez Damaščanski

Kršćanstvo se je rodilo v neki državi, natančneje v rimskem cesarstvu, in to cesarstvo ga je preganjalo skoraj tristo let. Širjenje krščanstva se je dogajalo zadaj, za javnim življenjem in mimo javnega življenja Rima, torej na skrivaj, brez nasilja, z mnogimi težavami, trpljenjem in preganjanji.

Popolnoma drugače je bilo z islamom. Ko je moral Mohamed s svojimi privrženci bežati iz svojega rojstnega kraja Meke v Medino, takrat so ta beg imenovali »Yathrib«, so ga tam sprejeli prav prijateljsko. V novem okolju v Medini je Mohamed začel gradnjo novega versko-političnega sistema, imenovanega islamska »umma«.

V Yathribu (v Medini) je bila takrat polovica prebivalstva Judov. Privzeli so si celo določene arabske življenjske navade, vendar so v verskem oziru ostali avtonomni in so se držali monoteizma (vere v enega Boga) in ohranjali zavest izvoljenosti svojega naroda. Oboje je naredilo na Mohameda silen vtis in zaznamovalo njegovo kasnejše razhajanje z Judi.

Adel Th. Khoury, dober poznavalec islama, to opisuje v svoji zgodovini: »V Medini je Mohamed Jude kar naprej preganjal. Na začetku, ob zmagi pri Badru 624. leta, je planil po članih treh rodov Judov in jih pregnal iz mesta. V drugi polovici leta 625 je izgnal iz Medine še en judovski rod, potem je določil odločitvenega sodnika, ki je določal o nadaljnji usodi Judov. Odločitev je bila v tem, da so moške pobili, žene in otroke prodali za sužnje. Po odstranitvi Judov so poskušali muslimani nevtralizirati vpliv kristjanov, čeprav takrat v Medini niso imeli javnega vpliva.«

Islam je od nastanka naprej socialen, političen, verski in vojaški projekt. To je jasno razumljivo iz

Korana kakor tudi iz izročila »sunna«, ki zajema Mohamedove besede. Zato je do danes tako, da za muslimana spadata politika in vera nedeljivo skupaj. Islamska skupnost v Medini velja za muslimane do danes kot pravzor in ideal »umme« (islamske skupnosti). Od začetka naprej je ta versko-politični model veljal tudi za države v sedstvu, ki so jih priključevali drugo za drugo.

Hitro in široko zasnovano razširjanje islama, zlasti v zgodnjem obdobju, velja kot zgodovinsko dejanje brez primere v svoji enkratnosti. To dejstvo še danes krepi samozavest muslimanom in zavest, da se je možno na hitro širiti, in velja za »zgodovinsko-izkusni dokaz«, da je Alahova volja, da se ta vera razširi čez obličje zemlje.

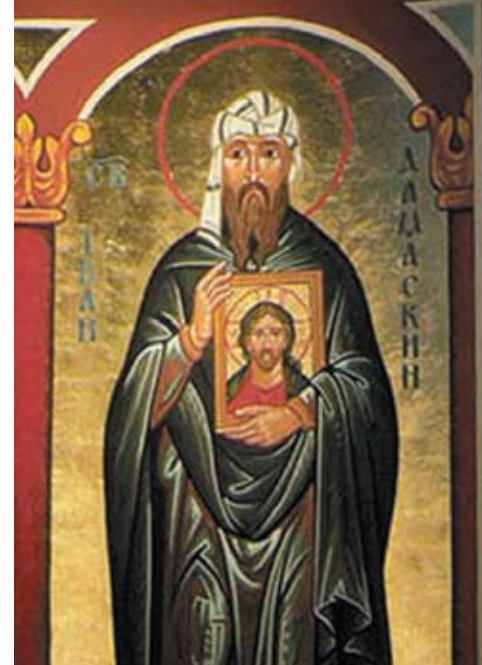
V razmaku sto let se je islam razširil na južno Azijo, severno Afriko, še v Španijo in v Francijo. To se je zgodilo v krščanskih deželah in na račun krščanstva. Prodor v središče Evrope je zaustavil šele Karel Martel z bitko leta 732 pri Toursu in Poitiersu in v stoletnih bojih je bil izgnan iz zahodne Evrope.

Islam že od samega začetka zahteva splošno veljavnost in je praktično v trajnem vojnem razmerju z nemuslimanskim svetom, dokler ne bodo vsi ljudje vstopili vanj. Za muslimana je svet razdeljen na dve področji:

1. **dar-ul-islam** (hiša islama), torej na dežele, kjer je islam v večini in obvladuje celotno javno in zasebno življenje, in

2. **dar-ul-harb** (hiša vojne), to so vse druge, nemuslimanske dežele in veljajo za misijonska področja. Z njimi ni mogoče imeti pravega miru, kvečjemu premirje, dokler se ne pokaže prilika, da bi jih vključili v področje vladajočega islama.

Tako imenovanim »poganom« ni moč dati pravice bivanja. So pred izbiro: islam ali

smrt. Judje in kristjani kot »ljudstvo knjige« lahko ubežijo smrti, če se islamu podredijo z nekakšno ponižnostno »varovalno pogodbo«. S tem lahko živijo svojo vero na omejen način kot državljani nižjega razreda. Morajo plačevati davek na glavo in davek na zemljo, medtem ko muslimani ostajajo davka prosti. Nositi morajo razpoznavna oblačila, drugačna od muslimanov, tako Judje kakor kristjani. Ne smejo nositi orožja, ne jezdi konj, ne graditi novih cerkva, ne jemati v zakon muslimanskih žena, skratka so prezirani in poniževani itd. In še mimogrede: če se danes ponekod blagruje muslimanska toleranca, je to očiten izraz nepoznavanja zgodovinskih dejstev.

Arabske konjeniške vojske je gnala fanatična volja po osvajanju in silna bojevitost. Imeli so še zgodovinsko srečo, da so ob Mohamedovi smrti zadeli ob velesilo Bizanca in Perzijo (kraljestvo Sasanidov), ki sta se že od leta 610 zverinsko medsebojno pokončevala.

Zelo pomembna osebnost tega časa je **sv. Janez Damaščanski** (650-750). Zelo čudno je, da o tem »Damaščancu« ni natančnih podatkov, ne datuma rojstva ne datuma smrti. V vsakem primeru je bil Janez rojen kakih 20 let po Mohamedovi smrti, torej okrog leta 650 v Damasku. Njegovo rojstno mesto kakor celotno Sirijo je leta 635 osvojil kalif **Umar**

ibn-al-Khattab in jo naredil za muslimansko in istočasno je postal Damask glava islama. Leta 670 so sedež prestavili v Bagdad.

Kalif Umar, drugi Mohamedov naslednik, se je uveljavil kot utemeljitelj svetovnega islamskega zemljevida. Načrtoval je osvajalne vojne, postavljaj vojaške postojanke v osvojenih deželah, da bi svoje bojovnike discipliniral in imel kontrolo nad osvojenim svetom. Pod Umarjem je uspelo muslimanskim četam leta 638 osvojiti Jeruzalem in Palestino, Irak in del Perzije in leta 642 tudi Egipt.

Umar je imel široko obzorje in silno avtoriteto. Leta 637 je ustanovil organizacijo islamskega kraljestva za razdelitev zemlje. Najprej si je pomagal z judovskimi in krščanskimi državnimi uradniki, z zdravniki, znanstveniki in umetniki v Siriji in v drugih deželah. Jasn, da jih je takoj odstranil, ko je imel ustrezne muslimanske strokovnjake.

Tako se je zgodilo tudi z Janezovim očetom, **Sargun ibn Mansurjem**; čeprav kristjan, je bil finančni minister na kalifovem dvoru. Kot oče si je postavil plemenit cilj, da je svojemu sinu Janezu in še posvojencu Kozmu oskrbel visoko izobrazbo na vseh področjih tedanje znanosti, kakor se državnemu uradniku spodobi. Tudi ni imel nič proti, če se je družil s kalifovim sinom, ki je bil kasnejši kalif Yazid.

Ko je sin Janez dozorel v moža, je bil najprej očetov sodelavec in kasneje njegov naslednik. Ob koncu stoletja pa se je položaj Judov in kristjanov v kalifatu znatno spremenil. Leta 700 se je začela močna arabizacija in upravni aparat države je bil na prvem mestu. Novi oblastnik, kalif Abd al-Malik (685-705), je kristjanom odtegnil svojo naklonjenost in Janezova družina je to kmalu občutila.

Ker se Janez ni bil pripravljen spreobrniti v islam, je bil leta 715 prisiljen v starosti 65 let zapustiti uradniško službo. Da bi se izognil naraščajočemu pritisku, se je skupaj s svojim posvojenim bratom umaknil v Jeruzalem in tam sta oba kot meniha vstopila v bližnji samostan Mar Saba. Nekoliko kasneje je jeruzalemski patriarh Janez V. (706-735) Janeza Damaščan-

skega posvetil v duhovnika. Od tedaj dalje je bil Janez čedalje bolj zaposlen pri cerkvenem delu, predvsem kot svetovalec pri vodstvu Cerkve in pri teoloških piscih. Z vseh strani so prihajale nove prošnje za ureditev različnih razhajanj. Ko se je odpravil iz Damaska, je sanjal o tem, da se bo umaknil v samoto in mir samostana in tam preživel leta v globoki pobožnosti. Vendar se je zgodilo drugače. Proti svoji volji je postal svetovno znan teolog, čigar učenost je bila slavna med kristjani na Vzhodu.

V svoji skorajda bojazljivi ponižnosti Janez ni ustvaril novih pogledov ali sintez na teološkem polju, ampak je zelo pomagal, da je resnica zblestela v vsej čistosti. Sam se je primerjal čebeli, ki neutrudno nabira med. Tako je nastalo njegovo glavno delo »Izvir spoznanja«, ki je silno skrbno sestavljena zbirka, kompendij, celotnega izročila spisov prvih očetov Vzhoda in zapisi koncilov. S tem delom je Janez dal dogmatiko grški Cerkvi. Široko Janezovo obzorje in globoko znanje je bilo občudovanja vredno. Ni bil le dogmatik in apologet, temveč tudi ekseget, filozof in hagiograf. Tudi kot pesnik liturgičnih himn se je neizbrisno zapisal v zgodovino bogoslužja. Njegova bogoslužna besedila so še danes v uporabi npr. hvalospev za praznik Svete Trojice:

*Res se spodobi in je pravično,
primerno in zveličavno,
da se ti vedno in povsod zahvaljujemo,
Gospod, sveti Oče, vsemogočni večni Bog.*

*Ti si z edinorojenim Sinom in Svetim Duhom
en Bog, en Gospod:
ne v eni sami osebi,
ampak v treh osebah ene božje narave.*

*Kar po tvojem razodetju verujemo o tvoji slavi,
prav to brez razlike verujemo o tvojem Sinu,
prav to o Svetem Duhu.*

*Ko slavimo tebe, pravega in večnega Boga,
molimo vsako osebo iste božje narave
in enakega veličastva.*

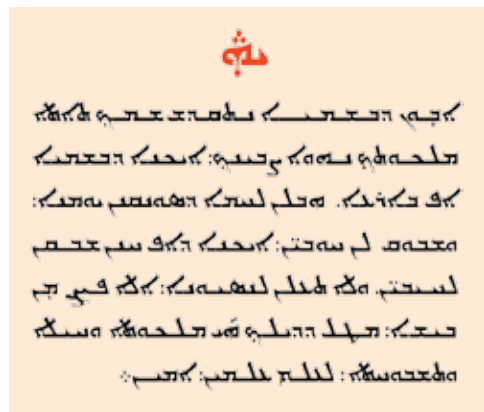
*Tebe, Sveta Trojica, hvalijo angeli in nadangeli
in vsi nebeški zbori
in ti ne nehajo sleherni dan vzklikati. ■*

p. Peter Lavrih CTS

Maalula

Vas v Siriji, kjer govorijo Jezusov jezik

Nekako 56 km severovzhodno od Damaska, v gorovju Djebel Qualamoun, je krščanska vas Maalula. Pravijo, da je to najlepša vas v Siriji.

Očenaš v aramejščini

Aramejščina - Jezusov jezik

Posebnost tega kraja je: do danes se je tu ohranila govorjena aramejščina, kakor tudi v dveh sosednjih vaseh Baklaa in Jabaadin. Aramejščina je bila v poznem starozaveznem času svetovni jezik, ki so ga razumeli na celotnem Jutrovem. Kasneje jo je izpodrinila grščina. Sirija in Sveta dežela sta bili v starem času dvojezični: govorili so aramejsko in grško. Po islamski osvojitvi se je uveljavila arabščina, vendar se je v krščanskih vaseh ohranila aramejščina. V južni Turčiji je bila v rabi vzhodna aramejščina, v Maaluli pa zahodna aramejščina. Zahodna aramejščina se imenuje tudi »siriak« in se tu prenaša iz roda v rod, od staršev na otroke. Vendar je ne pišejo več.

V Jezusovem času je bila aramejščina ljudski jezik. Govorili so jo v mestih in vaseh na severu Palestine, kjer je Jezus preživel najdaljši čas svojega življenja.

V hebrejščini so napisane skoraj vse knjige Stare zaveze in ta jezik se je uporabljal v sinagogah, vendar so ga le redki dobro obvladali. Izjema so bili pismouki. Gotovo je bil Jezus vaje hebrejskega jezika, kajti v sinagogi v Nazaretu, kakor poroča evangelist Luka (4,16-13), je bral mesto preroka Izaija, ki je bil gotovo napisan v hebrejščini. Nekatere aramejske besede so se ohranile v grškem izvirniku evangelijev, kot npr.: »Efeta« (odpri se) Mr 7,34; »Talita kum« (Deklica, vstani) Mr 5,41; in »Abba« (Oče) Mr 14, 36, če naštejemo vsaj nekatere. S tem izročilom besed in izrazov prihajamo v stik z izvirnim Jezusovim jezikom, aramejščino.

Stara in častitljiva krščanska skupnost

Vas Maalula nima samo stare jezikovne tradicije, ampak je tudi staro krščansko občestvo. Maalula pomeni »vhod«. Da, ta kraj je v resnici vhod v popolnoma drugačen svet. Prehodi, ozke steze, ulice in stopnice, teh je veliko. Je tudi polno votlin in jam, ki so služile že praprebivalcem za bivanje in ustvarjanje.

Maalula ima prastaro krščansko tradicijo. Še danes šteje vas dve tretjini kristjanov in eno tretjino muslimanov. Med kockastimi hišami, ki so kakor lastovkina gnezda prilepljene na pečine, so vidne kupole in križi, ki izražajo krščansko naseljenost. Maalula je bila že od prvih krščanskih stoletjih pravo krščansko središče. V zgodnjih krščanskih časih je bil tu celo škofijski sedež, ki je spadal pod patriarhat v Damasku.

Prijazen domačin v Maaluli nam je postregel s češnjami.

Pogled na Maalulo, krščansko vas v Siriji.

Maalula ima danes dva pomembna krščanska samostana. Samostan »Mar Sarkis« leži na višini 1700 m in je nad vasjo. Cerkev in samostan sta posvečena svetemu Sergiju in svetemu Bakhosu. Drugi samostan je posvečen sveti Tekli, ki je bila po izročilu učenka apostola Pavla. Ta samostan se nahaja na severni strani vasi in je prilepljen na pečino. Sergij in Bakhos sta bila sirska mučenca, god praznujeta 7. oktobra. Sta zelo upoštevana in čaščena svetnika. Po legendarni mučniški zgodbi, ki je ohranjena v grškem, latinskem in sirskega jeziku, sta bila to visoka oficirja v službi cesarja Maksimijana. Službovala sta v sirske mejni provinci. Ko so ju kot kristjana odkrili, so ju silili, da morata darovati bogu Jupitru, pa sta se povelju uprla. Bakhos je bil bičan do smrti, Sergij pa obglavljen. To se je zgodilo leta 297. Krščanski prebivalci so nato tamkajšnji tempelj porušili in zgradili cerkev in samostan.

Samostan Mar Sarkis

Po izročilu je cerkev »Mar Sarkis« nastala po milanskem ediktu leta 313 po Kr., ko je krščanstvo dobilo pravico javne vere. Skupaj s cerkvijo sv. Tekle pa obe skupaj spadata ne samo k najstarejšim cerkvam Sirije, ampak sta tudi med najstarejšimi na svetu.

Cerkev ima še posebnost, ki vedno privablja romarje, znanstvenike in turiste. Graditelji častitljivega svetišča so v stene vpeli lesena bruna, da bi ga v primeru potresa zavarovali pred zasutjem. Po znanstvenem preverjanju je bilo ugotovljeno, da ta les datira prav iz Kristusovega časa. Cerkev je bila zgrajena na mestu poganškega bogočastja. V osrednjem oltarnem predelu je bil žrtvenik, kjer so pogani darovali bogovom živali. Polkrožni oltarni marmornati

Veličastna libanonska cedra.

prostor je bil verjetno daritvena miza za takšna poganska darovanja. Ob straneh je vdolan rob, ki je omogočal odtok tekočin darovanih živali. Bolj kot kjerkoli drugje lahko vidimo prehod od predkrščanskih poganskih daritev v pravo krščansko bogoslužno darovanje. V krščanskem darovanju odtočni kanalčki za tekočine nimajo nič več pomena, kajti krščanska daritev je nekrvava. Kljub vsemu pa lahko spremljamo razvoj daritve od poganskega časa v krščansko dobo, vedno pa kot daritev. Na mestu, kjer je bilo nekdaj mesto krvavih živalskih daritev je sedaj oltar za nekrvavo Kristusovo žrtev. Pomembne so ikone tega svetišča zlasti, kako prikazujejo zadnjo večerjo na polkrožnem oltarju (takšnem kot je dejansko v cerkvi), zgoraj pa je križ s podobama obeh Marij in z ljubljenim učencem Janezom.

Danes živi v samostanu Mar Sarkis sirska meniška skupnost. Od leta 1732 pripadata samostan in cerkev grško-katoliškemu redu Svetega Odrešenika. Grško-katoliška Cerkev, v katero spada tudi ta red, je z unijo povezana z Rimom. Danes ima red okrog 100 članov in ga je ustanovil leta 1682 škof Euthymios Saifi iz Damaska. Saifi je bil prej škof v Tiru in Sidonu. Njegov red je nekakšen most med vzhodnimi pravoslavni cerkvami in katoliško cerkvijo v Rimu. Glavni samostan je danes v Libanonu. Člani redovne skupnosti delujejo predvsem v Siriji, Libanonu, v Jordaniji, v Palestini in v ZDA, v Kanadi in v Braziliji.

Vaška zavetnica – sveta Tekla

Drugi pomemben samostan v Maaluli pa je posvečen sv. Tekli. Izvira iz 4. stoletja in naj bi stal na mestu rimskega templja, zgrajen med letoma 313 in 325.

Sv. Tekla se prišteva med učenke sv. Pavla in naj bi spremljala apostola na njegovih misijonskih potih. Pobožna legenda pripoveduje, kako je bežala pred biriči svojega očeta in na priprošnjo Device Marije se je odprla skalna razpoka in ji ponudila zavetje pred preganjalci. Votlina izžareva posebno blaženo atmosfero. V njej častijo mnoge svete podobe in ikone.

Med pomembne praznike v Maaluli sodi praznik sv. Križa, ki ga slavijo 14. septembra, in praznik vaške zavetnice, sv. Tekle, 24. septembra. 7. oktobra pa Maalula praznuje še praznik dveh drugih, z vasjo povezanih svetnikov, mučencev Sergija in Bakhosa. Pomenljivo je tudi to, da ta praznik mirno slavijo pravoslavni skupaj z grško-katoliškimi kristjani. Tudi sožitje kristjanov in muslimanov v vasi ne predstavlja težav. Za božič vabijo kristjani tudi muslimane na praznovanje in enako tudi muslimani vabijo kristjane za praznik svojega novega leta. Tako je, hvala Bogu, v tej vasi, kjer je še ohranjen Jezusov aramejski jezik, tudi živo prijateljsko sožitje med kristjani in muslimani. ■

Pripravil p. Peter Lavrih

Ikona v grkokatoliški cerkvi: Daritev.

Veselo martinovanje »Društva prijateljev Svete dežele«

V soboto, 11. novembra 2006, smo se člani Društva prijateljev Svete dežele končne postaje mestnega avtobusa št. 6 pod vodstvom patra Petra z več avtobusi odpeljali na martinovanje proti Sevnici. Prvi postanek za jutranjo kavico je bil v Trebnjem. Za eno »veliko«

družino nas je bilo, saj so se pridružili še člani iz Primorske, Gorenjske in Štajerske. Trudili smo se za utrditev in poglobitev poznanja in medsebojnega druženja.

Spotoma smo obiskali Šentrupert na Dolenjskem, biser gotike in grob božjega služabnika Lojzeta Grozdeta.

Ob 11. uri smo imeli sv. mašo v župniji sv. Nikolaja v Sevnici, ki jo je vodil škof iz Novega mesta, msgr. Andrej Glavan. Povedal je, da je kot škof sevnjsko župnijo obiskal prvič prav ta dan, na Martinovo soboto.

Po maši so nas na župnijskem dvorišču prijazno pogostili s toplimi napitki in pri-

grizkom. Bilo je veliko pogovorov in vrveža in bili smo dobro razpoloženi. Na stojnici so prodajali podobice, božične voščilnice in druge malenkosti ter knjigo z naslovom *Župnija sv. Nikolaja v Sevnici, Sakralne stavbe in spomeniki*. Avtor g. Zoran Zelič je podpisoval kupljene knjige in nam razlagal, kako je več let zbiral gradivo in podatke za to knjižno izdajo v letu 2003.

Hvaležni smo in se zahvaljujemo vsem župljanom, ki so s svojo osebnostno dejavnostjo prispevali k tako dobri postrežbi in ponudbi in nam na ta praznični dan prav v njihovi fari polepšali dan.

V popoldanskih urah smo v dobrem razpoloženju nadaljevali pot do gostišča »Dular« na Kostanjeku, kjer smo imeli pravo Martinovo gostijo z živo glasbo itd.

Proti večeru smo se zadovoljni vračali domov. Mislimo in potrjujemo, da nam ni žal za doživetja na Martinovo soboto. Na našem avtobusu številka 3 smo nekateri člani viškega pevskega zbora veselo prepevali ljudske in ponarodele pesmi ter prisluhnili Irminim prigodam in dogodivščinam. Poskušali smo zapeti tudi Šifrerjevo uspešnico »Med prijatelji«, pa nam je zaradi utrujenosti v poznem večeru zmanjkalo besedila ...

Naša srca so bila vesela in komaj čakamo, da se udeležimo martinovanja tudi prihodnje leto, če nam bo Bog dal zdravja. ■

Milena Martinjak
Foto Stanislav Kocjan

Še en odmev

Draga gospa Irma,

Mislimo, da je bilo naše druženje in potepanje po Dolenjski na Martinovo soboto izjemno prisrčno. Bratje in sestre v Kristusu smo se našli na pravem mestu, ko ste v naš avtobus št. 3 vstopili v Grosupljem. Vaše »obveznosti« in priložnost so nas povezali in prišlo je do obojestranskega zadovoljstva ter občutka, da bi si lahko pripovedovali še veliko, več ali neskončno mnogo. In že se sprašujemo, kdaj se bomo – na katerem potovanju, ki jih organizira DPSD – spet srečali v takšni zasedbi?

Mislimo in potrjujemo, da nam ni žal za čas in prijetno srečanje na Martinovo soboto. Ob povratku domov so naša srca kar žarela od zadovoljstva in smo skupaj na avtobusu prepevali lepe narodne ali ponarodele pesmi ter veseli poslušali vaše izvirne domislice in prigode iz življenja. Tako enostavno je bilo vse in vi ste nam razdeljevali »bonbončke« kakor »ona dobra mati«.

Mislimo, da niti ne vemo, po kakšnih pravih je vse to potekalo ... Blagor nam!

In verjetno tudi vi ne veste ... Zato mislimo, da boste ostali v naših očeh in spominu kot ena izmed zelo prisrčnih sogovornic. Želimo vam vse dobro!

Vabimo vas na kavico kakšno nedeljo po deveti maši v Interspar na Viču v lokal Santana, ko ne boste dežurni. ■

Cvetka in 12 podpisnikov

Ljubljana, 12. 11. 2006

Moj P.S.

Druženje se ne konča, ko se razidemo. Pričnejo se procesi spominjanja in razvrščanja lepih občutkov, ki smo jih nabirali cel dan, teden ...

To dokazuje, da človek ne živi samo od kruha in vode, ampak je važnejša duševna hrana, ki pa jo lahko najdemo tudi v navadnem smrtniku

Pozdrav Irma

AKCIJA – Betlehemske dete kliče (vplačano do 4.12.2006)

50.000 SIT Matija Ilkovič, Rada Malneršič;
27.000 SIT Lucija Luznik; **25.000 SIT** Simon Gabrovec; **18.217 SIT** NN; **11.000 SIT** Silvana in Franc Šivic; **10.000 SIT** Nikolaja Beravs, Vlasta Beravs, Ljudmila Jakopič, Alojz Miklavčič; **6.000 SIT** Kristina Smrekar; **5.000 SIT** Marija Devetak Kokalj, Ivanka Grdadolnik, Janez Grošelj, Matilda Klinar, Ivica Kocjan, Sonja Krumpačnik, Alenka Ravnik, Poldka Savinec; **4.000 SIT** Fani Pelan; **3.000 SIT** Franci Kotnik, Ljubimir Puskas, Stanislav Stanič, Zelnik; **2.500 SIT** Milka Frank, Stanislav Stanič; **2.000 SIT** Terezija Grosman, Javornik, Friderik Luskar; **1.300 SIT** Cvjeta Pavlovič; **1.000 SIT** Janko Deželak, Amalija Samsa, Marija Volovšek.

Naj plemenita dobrota ne pojenja! Bogu hvala za vas, drage dobrotnice in dobrotniki!

Uredila: Tatjana

p. Peter Lavrih
tel.: 05 330 30 30
mob.: 041 66 91 34

Komisariat za Sveto deželo

Tržaška 85, 1000 Ljubljana
tel.: 01 24 44 250
faks: 01 24 44 253
www.rkc.si/cts/komisar
email: pater.peter@rkc.si
TRR 05100-8010637691

Katarina Kompan Erzar Ljubezen umije spomin

Ljubljana, 2006

Ni mogoče biti človek in biti nenavezan na drugega. Prav milost povezanosti in pripadanja je bistvo človekove intimne in najmočnejše impulz za preživetje. Ko se človek preda milosti odnosov, pa ne odkrije le pripadnosti, ampak tudi najgloblje rane svojega spomina. Bolečina, ki jo odkrijemo ob ljudeh, ki jih imamo najraje, zahteva, da jo izgovorimo in odpremo pred drugim. Novi odnosi, v katere na ta način vstopamo, vodijo k preseganju obrambe in strahu pred bolečino ter ustvarjajo varen medosebni prostor. Šele Ljubezen, ki pozna bolečino, postane takšen odnos, ki lahko ozdravi spomin.

Knjiga je izšla v sodelovanju s Frančiškanskim družinskim inštitutom in Celjsko Mohorjevo družbo.

Format: 20 x 14 cm, trda vezava

Obseg: 264 str.

ISBN 978-961-6326-51-3

Zbirka Monografije FDI - 8

Cena: 14,00 € (= 3.355 SIT)

Bralci Brata Frančiška imate pri naročilu 15% popusta.

Posebna cena 11,90 € (= 2.852 SIT) velja za vas do 31.1.2007.

Knjigo lahko naročite na naslovu:

Založba Brat Frančišek

Prešernov trg 4

1000 Ljubljana

tel.: 01 2429312

faks: 01 2429313

e-mail: zbf@rkc.si

<http://ofm.rkc.si/zbf>

V pripravi:

Grado Giovanni Merlo,

V imenu sv. Frančiška

Priamo Etzi OFM, Iuridica franciscana

Cesare Vaiani OFM, Frančiškova pot